Ժ.Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4761 | 9/22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1901 | ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ | 9 ՐԷՃԷՊ 1319 | Ժ.Ը. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4761

درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌وك) غزه‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les manuscrits sont à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 փարա

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 փարա

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	գրշ.
» » » » վեցամեայ	70	»
» » » » եռամեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	ֆրանկ
» » » վեցամեայ	20	»

Գրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 108 դրուշի հաշուով:

Ցեղակցակ բոլոր տարի ծախքը ընդհանրապէս կը վճարուին:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԱԶՈՒ ԶԱԽ

ԾՈՒՈՒ ՏՐԱՄԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Այն անհամար ծիծաղելի ըմբռնումներուն մէջ, զորս մերինները կը յայտնեն այլ եւ այլ առիթներով, մասնաւորաբար կայ հատ մը զոր առանց այլեւայլի կարելի է ամէնէն կոտրշուներուն կարգը դնել: Երբոր մէկու մը երեսին տաս իր յանցանքը, և կամ համայնք մը մեղադրես, զոր օրինակ, Քրիստոսեան գործին հոգ չտանելուն համար, երկուքն ալ ինքզինքնին արդարացնող տարբեր բան չեն դներ մէջտեղ, եթէ ոչ սա անհեթեթ արդարանութիւնը թէ ուրիշներ ալ նոյն յանցանքը կը գործեն, թէ ուրիշ համայնքներ ալ նոյնքան անիրաւ ու անհոգ կերպով կը վարուին Քրիստոսեան գործին հանդէպ:

Մեր մասուրը, գրեթէ միշտ արձագանգը կ'ըլլայ այդ ազուշ արդարանութեան: Եթէ երբեք Պոլսէն գրող մը օրինակի համար եւլէ Տրապիզոնի հայ վարժարաններուն անգործութիւն վիճակը մատնանիշ ընէ, Տրապիզոնէն անդամաց պիտի գտնուին գրիչ բռնելու կարող մէկ կամ երկու հոգի, որոնք փոխանակ իրենց վարժարաններուն նկատմամբ գրուածը համոզիչ եղանակով մը հերքելու, պիտի եւլեն ըսեն թէ Պոլսոյ մէջ ալ նոյն անգործութիւնը վիճակն մատնուած հայ վարժարաններ կը գտնուին: Ու պիտի աւելցնեն թէ այդ պայմաններուն մէջ Պոլսեցի քննադատը երբեք իրաւունք չի կրնար ունենալ ուրիշ տեղի մը ազգ. վարժարանները քննադատելու: Այդ մարդիկը այնպէս կը կարծեն թէ Պոլսոյ ազգ. վարժարաններուն մէջ ոչ-օրինակելիներ գտնուիլը պատճառ մըն է որ Տրապիզոնի ազգ. կրթական հաստատութիւններն ալ անխոնջանելի վիճակի մը մատնուին: Եւ ասիկա ունի իր արդարացում մը կը դնեն մէջտեղ: Բանի որ Պոլսոյ հայ վարժարաններուն մէջ կայ հատ մը որ կրնայ կոր օ՛չ-գոհացուցիչ վիճակ մը ունենալ, ինչո՞ւ տարօրինակ երեւայ ու քննադատութեան ենթարկուի Տրապիզոնի մէջ ալ նոյն վիճակը ներկայացնող վարժարանի մը գոյութեան պարագան:

Աւելորդ է ըսել թէ միւսնոյն բանը տեղի պիտի ունենար դարձեալ, եթէ երբեք Տրապիզոնցի քննադատ մը եւլէր Պոլսոյ ազգ. վարժարանները քննադատէր: Պոլսեցին իր արդարացում մը մատնանիշ պիտի ընէր սա պարզան թէ Տրապիզոնի մէջ ալ քննադատութեան արժանի վարժարան մը կամ վարժարաններ կրնան գտնուիլ:

Եւ ասիկա օ՛չ թէ միայն վարժարաններու համար, այլ ուրիշ ամէն խնդրի համար ալ. տեղ մը անպարկեշտ քահանայ մը գտնուիլը խկոյն պիտի արդարացնէին ուրիշ տեղը ալ անպատիւ քահանայութիւն գտնուիլը ատարկելով. զեղծում գործող օ՛ւ է առաջնորդ միշտ այդ տարօրինակ արդարացման առարկայ պիտի դարձնէին, ուրիշ առաջնորդի մը յանցանքը մատնանիշ ընելով. վարժարանի մը ուսուցչին ապիկարութիւնը դարձեալ այդ կերպով պիտի պարտկէին, ուրիշ վարժարանի մը օ՛չնուազ ապէշ պաշտօնեաները ցոյց տալով:

Եւ այս ամէնուն մէջ միշտ խեղճ քննադատն է որ ։ իսի դատապարտուէր, հոգ չէ թէ մէկը դիտելէ առաջ արդէն իսկ միւսը խայտառակած ըլլար: Օրինակի համար, եթէ երբեք Պոլսեցի քննադատը Տրապիզոնի վարժարանը քննադատելէ առաջ Պոլսոյ քննադատելի վարժարաններն ալ խնայած չըլլար, միշտ իր երեսին պիտի տային այդ վերջին վարժարանների գոյութիւնը, և զինքը ստիպուու պիտի հանէին անոնց գոյութիւն ունեցած մէկ տեսնուան մէջ ուրիշ վարժարաններ քննադատելու ելած ըլլալուն համար:

* * *

Մատ լու այս տարօրինակ եղանակը որակելու համար չեմ կրնար բառ մը գտնել: Ինչ կը նշանակէ այդ այլանդակ արամաբանութիւնը: Ո՞վ աւելի է այդ մարդոց այդչափ ողորմելի ու խախուտ արդարացումներու գաղափարը: Ու մարդիկը որչա՞փ անխելք պէտք է ըլլան այդ ասիճան հիմէ զուրկ փաստի մը տակնէ կախելու համար:

Ամէն մարդու գործը իրեն կը պատկանի: Մարդ մը ալէկ կ'ըլլայ երբ լաւ գործ մը կ'ընէ. մարդ մը գէշ կ'ըլլայ, երբ ինքնակամ գործեր ընէ: Մեր ենքն բան է ամէն կարգի հաստատութեանց համար: Վարժարանի մը աննախանձելի վիճակը երբեք չի կրնար արդարանալ ուրիշ վարժարանի մը օ՛չ օրինակելի կացութեամբ: Զեղծում գործող օ՛ւ է առաջնորդ կամ պաշտօնեայ չի՛ կրնար չգիտնալ միւսնոյն բանը ընող ուրիշ առաջնորդի մը կամ պաշտօնեայի մը գոյութեամբ: Անպիտան քահանայի մը չահատակութիւնները օ՛չ մէկ կերպով կրնան թերեւցնել ուրիշ ապիկար քահանայի մը արարքները: Մանաւանդ որ գէշ բաները երբե՛ք պէտք չէ՛ օրինակուին, օ՛ւրեղէն ալ գալու ըլլան:

Բոլոր ասոնք յայտնի ճշմարտութիւններ են ամէն մարդու համար, և սկզբունքներ՝ քննադատի համար: Ի նոնդասը երբ դատապարտելի բան մը կը տեսնէ, պատճառ մը չունի ուրիշ դատապարտելի բանի մը գոյութենէն կուչնուելու: Վարժարանի մը մէջ կայ պաշտօնեայի մը վրայ քննադատելի կէտ մը տեսած է. իր պարտքն է այդ կէտը այլանել: Եւ որչափ առեն որ այդ այլանումը իրաւացի է, ոչ ոք իրաւունք ունի զինքը դատապարտելու, ոչ ոք իրաւունք ունի իր անկեղծութիւնը կասկածի տակ ձգելու, մանաւանդ նմանօրինակ ուրիշ դատապարտելի կէտի մը վրայ հիմնուելով:

Քննադատի չի կրնար ըսուիլ զորօրինակ թէ իրաւունք չունիս այսչափ տեղին վարժարանը ձաղկելու, քանի որ այնչափ տեղին վարժարանն ալ միւսնոյն ձաղկման արժանի է: Եթէ արդէն իսկ ձաղկուածէն զատ ուրիշ մըն ալ կայ նոյն բանին արժանի, տարկա պատճառ մը չէ որ քննադատը անիրաւ նկատուի: Շատ չատ անկէ կրնայ պահանջուիլ,—և ան ալ եթէ երբեք նախապէս ըրած չըլլայ,—որ այդ միւսն ալ ձաղկէ միւսնոյն կերպով: Ու քննադատը եթէ արուած խորհուրդին հետեւելու ալ ըլլայ, իր աչքին օ՛չ առաջինը կրնայ երկրորդին զատաւոր արդարանալ, օ՛չ ալ երկրորդը առաջինին: Իրեն համար երկու Քերուբիներ կան մէջտեղ, և երկուքն ալ իրենց առանձին հեղինակը ունին. իր պարքն է այդ Քերուբիներէն իւրաքանչիւրը իր հեղինակին վերադրել, և երկուքն ալ դատապարտել առանց ուրիշ բանի վրայ մտածելու:

* * *

Այս տողերը գրելու կը սարսէ ինս Արեւելեան Մամուլի խմբագրութիւնը, ծուռ արամաբանութեան հրաշալի ապացոյց մը տալով իր վերջին թիւին մէջ:

Ասկէ առաջ, «Հղդեակի մէջոցին» վերնագիրը կրող Ազ ու Զախ-ով մը քանի մը խորհրդածութիւններ ըրած էի Իզմիրի Գաւառ. Ժողովին այն նշանաւոր որոշման վրայ, որով խնայողութեան համար պէտք տեսած էր 400 ոսկիի գումար մը ջնջել տեղւոյն ազգ. վարժարաններու տարեկան պարտքի թաշկինակի մը մեծութիւնն ունէր:

Ու Ժէրօմ Պիւրկայի համար չկար աւելի գեղեցիկ տեսարան մը քան այդ համայնապատկերը, որ իր առջեւ կը պարզուէր, երբ իրիկունը տուն կը դառնար դարձէն: Պատկերն առա՛ջ իր ծխափողը կը վառէր ու քանի մը վայրկեան պատուհանին առջեւ մնալով՝ կը դիտէր աղմկալի ու լոյսերով կէսկատուած քաղաքը, որ միշտ արթուն էր իր անդադրում եռուզեռին մէջ: Չէր կրնար հանդարտորէն իր անկողինը մտնել, եթէ ամէն իրիկուն այդ վայրկենական հաճոյքը չի վայելեր, ինչպէս կ'ըսէր ինք:

Ու ամէն իրիկուն, երբ Ժէրօմ իր ծխափողը քաշած ու իր նայուածքը ալբացուցած էր Բարիզի վրայ, միւսնոյն տեսարանը կ'անցնէր երկան և կնոջ միջեւ: Ժէրօմ Պիւրկար պարտէզին մէջ կը թքնէր, ու գլուխը եռին դարձնելով, կը դուշէր.

—Մարիա՛ն, հոս եկո՛ւր և դիտէ՛ սա տեսարանը:

Մարիան պատուհանին առջեւ կ'երթար ժպտալի: Այն տեսն Ժէրօմ յաղթականի լայն շարժումով մը ցոյց տալով խաւարին մէջ ծրարուած անհուն քաղաքը, կ'ըսէր.

—Նայէ՛, գեղեցիկ չէ՞ սա տեսարանը:

—Այո՛, գեղեցիկ է, կը պատասխաներ Մարիան հաճոյակատարութեամբ:

Ու պատուհանին առջեւէն հեռանալով կ'երթար գնացքները լուալու: Ամէն իրիկուն, անփոփոխ կերպով կը գործադրուէր ասիկա —գարուն, ամառ, աշուն, ձմեռ—այն տեսնէն ի վեր՝ երբ Պլեթի այդ անկիւնը կը բնակէին: Ժէրօմ իր հիացիկ նայուածքներուն մէջ չէր մոռնար կանգ առնել որոշ կէտի մը վրայ, որ Մարթիր փողոցը ու Բլեյի ծառուղին իրարու հետ կապող փողոցին անկիւնը կը գտնուէր:

Ժէրօմ, քանիցիսնդ տարի առաջ, հոս, պարզ գեղեցիկ մը վրայ Հաստատած էր տախտակիքանի մը կտորներ, ուր ցուցադրուած էին մանր մանր առարկաներ, ինչպէս դանակ, սանր, ասեղ, դերձանի կծիկներ, մատիտ, գրիչ և նմանօրինակ բաներ: Իր տարողի հարստութիւնը՝ քառասուն ֆրանք՝ յատկացուցած էր այդ վաճառքներուն, զորս քանի սուի չհասկնալ ծախած էր: Եւ որով հետեւ անցորդները ուշադրութիւն չէին դարձներ իր տարանքներու ցուցադրութեան, ճարտարամտութեամբ սա խօսքերը գրել տուած էր խանութին նշանատախտակին վրայ.— «Գնեցէ՛ք, գնեցէ՛ք, մանրավաճառի ամէնէն լաւ ու ժամանարանները հոս կը գտնուին»:

Այդ խօսքերը մեծ ազդեցութիւն ընին Ժէրօմի առաջուրին վրայ: Յաջորդ օրը, իր տարանքները ճոխացուցած էր կարմիր թաշկինակներու հաւաքածոյով մը, որուն իւրաքանչիւրին մէկ սու վաճառուէր: Բաղդը կը ժպտէր լիրեն: Յետագայ գործեն Աւօյեան Տ. Կարապետ և Քիրիլեան Տ. Աւետիս Հայրերը:

2. Ս. Վարդան, ամենէն սիրուն եկեղեցին, ուր կը գտնուի համանուն սրբոյն ոտ բաղուկը:

3. Տիրամայր Ս. Աստուածածին, անփառունակ սրբավայր մը:

4. Ս. Պօղոս Պետրոս, այս եկեղեցին մէջ կը գտնուին երկու բեւեռագիր, որոնցմէ մէկուն, որ արեւմտեան որմին մէջ հաստատուած է, օրինակը առած է Գերմանացի հնախոյզ Տոքթ. Պէլզ: Իրը մէկուկէս կանգուն երկայնութիւն և 3)4 կանգուն լայնութիւն ունեցող այդ քարին բեւեռագիր երեսին հակընդդէմ կողմը, որ այժմ որմին մէջ ծածկուած է, մեծադիր խաչի մը պատուանդանին ստորոտը Գրիգոր վարդապետ սարգսեանցութիւնը կայ եղեր: Ս. Պօղոս Պետրոսի կից կայ ուրեակ եկեղեցի մը, ուր պահարանի մը դրան վերին դրանդին ունի բեւեռագիր արձանագրութիւն մը, զոր նմանապէս ընդօրինակած է Պէլզ:

5. Ս. Սահակ, երկ աշտարակ քայքայուած: Հոս ալ չընթանակածին քարի մը վրայ տեսանք բեւեռագիր արձանագրութիւններ:

6. Միրաճաւոր Ս. Աստուածածին. Բաղաքամէջի եկեղեցիներուն ամենէն փոքրը: Աւագ սեղանի հիւսիսային կողմը փորուած է ջրհոր մը, որ անձրեւուտ օրերը կը լեցուի, ջուրը կը յորդի ողողելով յատակ եկեղեցիին յատակը: Ուխտաւորք մը է այս եկեղեցին, ուր շաբաթ օրերը ջերմեռանդ և հաւատաւոր կիները կը դիմեն, ջրհորին ջուրովը բժշկուելու իրենց հիւանդութենէն: Ուխտաւորութեան յատուկ այդ օրերը ոչ սակաւ շահաւոր են Բաղաքամէջի քահանաներուն, որոնք ուխտաւորներու փոքրիկ նուէրներու հետ կը փոխանակեն իրենց օրհնութիւններն ու աղօթքները...: Միրանաւորի միակ թաղակին բանն է Աւետարան մը, որ 568 տարուան հնութիւն ունի:

Վան այցելած միջոցնուս, ժամերգութիւնը կը կատարուէր Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցին: Ասլանեան Ներսէս եպիսկոպոս՝ պաշտօնավարութենէն միջոցին փորձով համգուած ըլլալով որ Բաղաքամէջի 300 տուն ազգայիներու աւելորդ բեռը մը է վեց եկեղեցիներու նիւթական ու բարոյական մատակարարութիւնը, կ'որոշէ հերթիւ կատարել ժամերգութիւնը մէյմէկ ամիս իւրաքանչիւր եկեղեցի մէջ, որոնց միջեւ հասոյթներէն այժմ մեծապէս օգտուած են Բաղաքամէջի վարժարանները, թէեւ դարձեալ արտունչի ձայնը իսպառ խափանուած չեն: Եկեղեցիներու միջոցովն առաջ պաշտօնավարող օտար քահանաները արձակուած են՝ այդ օգտակար կարգադրութիւնը ժողովականներու հաւանութեամբը ընդունուելէ յետոյ:

Բաղաքամէջի վարժարաններն են. 1. Ցիսուսեան արական վարժարան՝ ուր այցելելով պահ մը նիւ՛յ դանուցանք շրջանաւարտ կարգին հայերէնի դասաւանդութեանը: Աշակերտներու թիւը 165 է, կը պաշտօնավարեն 8 ուսուցիչ, որոնցմէ երկուքը կը դասախօսեն նաև աղջկանց վարժարանը: Ցիսուսեանի գլխաւոր դասատուն է Պ. Բարունակ Տ. Յարութիւնեան՝ Սանասարեան վարժարանի շրջանաւարտներէն: 2. Շուշանեան աղջկանց վարժարանը ունի 116 աշակերտուհի: Ասոր և արական վարժարանի խնամակալութիւնները միացած են: Մեր այցելութեան միջոցին աշակերտուհիները արձակուած ըլլալուն՝ անկարելի եղաւ մեզ տեսակցիլ ուսուցչուհիներու հետ և դասարանները չրջելով միայն բուսականացանք:

Կաթոլիկները ունին 2 երկսեռ վարժարաններ. իսկ Բողոքականները միայն աղջկանց վարժարան մը, որուն տարեկան հրապարակային հանդիսութեանց հրաւիրուած ըլլալով հանդերձ չկրցանք երթալ:

Բաղաքամէջի եկեղեցիներու և վարժարաններու տրուած այցելութիւնները գրուած էին մեր ի Վան անցուցած առաջին օրը: Հետեւեալ առաւ. Առաջնորդարանը լեցուեցան Սարդին կարկառի տասը գիւղերու գիւղապետներն ու քահանաները, որոնք ըստ հրաւէրի Բաղէշի Առաջնորդին, եկած էին ընդունելու Ազգ. Պատրիարքարանի ղրկուած նպաստի գումարը, 40 օսմ. ոսկի: Գիւղերու բնակիչներուն Թիւին համեմատութեամբ բաշխուելու պայմանաւ, ըստ առաջարկութեան Ս. Հայր Բաղեշանդեանի, լուսաւոր համարուեցաւ նոյն գումարը յանձնել քահանաներուն, ստանալով ասնցմէ ստացագիր մը, որով կը խոստանային խղճմտութեամբ ու անաչառութեամբ նպաստի բաշխումը կատարել նոյնաբարոյ գիւղերու վրայ:

Վերջին, Խեղանի Ս. Խաչ վանքին մէջ ստուգեցինք որ այդ շնորհնակ հայրերը առաջուր կոխուած են իրենց խոստումը՝ քահանաներն բաշխելով իրենց վստահուած նպաստի գումարը:

Ստորին Կարկառցիներու նպաստի բաշխումը կատարելէ յետոյ՝ Հայր Զիլինկիրեանը ընդունեց այցելութիւնը Կառուցանողական վանահայր Տ. Յովսէփ եպիսկոպոսի, որուն վրայ ունինք գրելիք իր կարգին: Ապա Տեղապահ Հայր և Իսաբէի Ժողովի անդամ Աւետիս էֆէնի ընկերակցութեամբ Վասմ. կուսակալ Թահիր փաշային ներկայանալով՝ մասոյց յանձնարարական գիրը և մեծարուելուս ըստ արժանւոյն: Իբր ժամ մը տեւեց տեսակցութիւնը, յորում Թահիր փաշա անժխտելի ապացոյցը տուաւ իր բարութեան և վարչական կարողմամութեանը: Բաղէշի Առաջնորդը այցելութիւն տուաւ նաև հրամանատար Հիւսնի փաշային և միւսնոյն պատուով ընդունուեցաւ:

Յունիս 7ին այցելեցինք Լուկան, գլխաւորաբար ասկերիչներու շուկան: Վանի մէջ կօշկակարութիւն, կահագործութիւն և ասկերչութիւն բաւական ծաղկած են: Ասկերիչ կարգ մը վարպետներու ձեռագործները կը տարուին մասակայ և հեռաւոր քաղաքները, նոյն իսկ մայրաքաղաքը, ուր գնահատութեան կ'արժանանան իրենց նրբաբուեսա բանուածքներուն համար:

Առեւելքի հեռաքրքիր ընթերցողներուն հաճոյք պատճառելու համար կը նկարագրեմ Տարուան չորս եղանակները և երկրագունդը, որոնցմէ առջինին հեղինակն է Պ. Պ. Յովհաննէս Պոտազանեան և երկրորդինը՝ Գ. Վ. Գուլյումճեան, երկուքն ալ ասկերիչ:

Կը մտնենք փոքր սենեակ մը, որուն կեդրոնը 3 կանգուն երկայնութեամբ և մէկուկէս կանգուն լայնութեամբ գետեղուած Տարուան չորս եղանակներ և Տարուան չորս եղանակներ, հողի, քարի, Թուղթի, երկաթի և այլ նիւթերու բաղադրութեամբ, և ամբողջութեամբը պատկանուած է ազգային ծածկոյթի մը տակ:

Զեռակերտ բնութեան այդ 4 եղանակներու ներդաշնակ միացումին մէջ էն առաջ աչքի զարնող մասն է առուն մը, ուենենալով ձախ կողմը Զմեռը, ալ կողմը Աշունն, առջեւը Գարուն և միւսնոյն ուղղութեանը վրայ, քիչ մը հեռու՝ Ամառը: Սպիտակ երկայրկոնի տունը ունի 2 դուռ: Նախադրան առջեւը՝ սիրուն կառք մը կայմ ու պատրաստ է: Տանը վանդակապատ պատուհաններէն ներս կը տեսնուին սենեակներու հաճոյալի կահաւորումը: Պարտէզին վրայ նայող չէնքին ճակատը, վերնայարկին վրայ, երկու կողմերը նմանօրինակ պատշգամներ կան, ուր կը տեսնուին նստարաններ, աթոռներ, հովանոց մը պատէն կախուած, սեղանի վրայ հեշտեռ մը Թէյամանով, գաւաթ, դգալ ևն.: Տան ետեր, վերը, պարտէզին մօտ աթոռի մը վրայ, ոտք ոտքի՝ լրագիր կը կարդայ ուշադրութեամբ: Տունը խճուղիով մեցած է պարտէզին: Ցամաք աշխատաւորը անձամբ հաւաքած է ծովեզերքէն խճաղիին քարերը գոնդգոնդ: Գարնան մասին մէջ պարտէզին ծառերուն նորաբաց ու բազմերանգ ծաղիկները՝ ծառերու տերեւներուն և պարտէզին համայնատարած կանաչութեանը հետ շատ բնական տեսարան մը կը կազմեն, ա՛յն ասիճան հմայիչ, սիրուն ու ներգաշնակ, որ պահ մը կը փափաքիս՝ նոյն, մաքնդին վրայ ծառի մը շուքին ներքեւ նստիլ ու հանգստանալ: Այդէն քիչ մէկ ուելի բաղդաւոր մէկը—ուենէն երիտասարդ մը—փափուկ անկողնի մը վրայ՝ գլուխը փափկագոյն բարձի մը դրած՝ անհոգաբար և յուլայօրէն կը քնանայ, ոտքերն երկարած, ձեռքերէն մէկը կանանչներուն՝ և միւսը գլխու եռեւորը բարձին վրայ դրած: Պարտէզին մէջ բարձրադիր խղճուկակ մը ջուր կը հոսի չատրուանի մը մէջ ուր կը լողան բադեր: Շատրուանին եզրը հեշտեռ մը՝ շրջարձակ: Քիչ մը հեռուն ծաղկամաններ՝ սիրուն և նորաբերթ ծաղիկներով: Ի հեռուստ բացատեան մը մէջ կը տեսնուին գունեան մը, սայլ մը, որոնցմէ նոր արձակուած կենդանիներ—եզ, գոմէշ կը ճարակին գլխակոկ: Սպառուղ էն որսորդ մը հրացանով նշան կ'առնէ բարակէ մը հալածուող փախստական աղուէսի մը, որ կը ջանայ ի դէպս հանել զինքը հալածողին հետապնդումը և վրիպիլ որսորդին գնդակէն: Ծառերու վրայ զանազան թռչուններու ներկայութիւնը կ'ուեղնէ հրապոյրը այդ սիրուն ու գունագեղ տեսարանին—Գարնան—զոր դիտողը անհնար է որ հիացումի և ուրախութեան բացագանչութիւն մը չարձակէ:

Ամառնային եղանակի մէջ կը տեսնուի լեռ մը կանաչուէնա: Ստորոտն հոսող գետը հովիտ մը անցնելով՝ կը թափի լերան բլ կողմը լճի մը մէջ, ուր կը տեսնուի նաւակ մը իր սաքդերովը: Լերան վրայ, պուրակներու մէջ, ցրուն ժայռերու ընդ մէջ, դէս ու դէն կ'երեւին բազում վայրերի կենդանիներ, բնակիին այնքա՛ն յարեւնման, որ մարդ վայրկեան մը երկիւղով կը պաշարուի՝ ինքզինքը, այնքան մօտ տեսնելով զատառող գազաններու: Ամենաբարձր գագաթին վրայ գայլ մը կանգնած՝ տենչալօք կը դիտէ վարը, ուր ոտքերուն խորը՝ ոստուէս մը, որ հոդ, այդ ամայութեանը մէջ ամէն վտանգէ զերծ՝ ծանրաքայլ կը յառաջանայ գուցէ դէպի իր որլը:

Մարգագետնին մէջ շատ մը ծառեր՝ ոսկեգոյն ու կարմրուկ պտուղներով, ընատնի կենդանիներ, որսորդներ, որոնցմէ մէկը կը վերադասնայ ուրթի՝ մարդը լեցուն որսացուած թռչուններով: միւսը կը հետապնդէ թռչուն մը, որ ծառերու ճիւղերու ետին կը ջանայ ապաստանարան մը գտնել: Երբորդը՝ հաստաբուն ծառի մը ներքեւ հրաշէնին յենած ու աչքերը յառած որոշ կէտի մը վրայ, ուր կը կարծէ նշմարած ըլլալ իր հալածած որսը: Երկրագործ մը ալ ոտքը բահին դրած՝ կ'աշխատի հողին վրայ ճամբայ բանալ ջուրին, արքը ոռոգելու համար:

Ձորի մը, ուրկէ կ'անցնի գետը, երկու եզերքներուն վրայ ճգուած է քարաշէն կամուրջ մը, որուն վրայ գեղջուկ հովիւ մը գլխուած՝ կ'անցընէ ոչխարներ-

—)(1)(—

ԹԻՒԼ ՄԱՔԻ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՊՏՈՒՂԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԷՐՕՄԻ ՊԱՁԱՌԻՆ ԱՂՈՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

Ա.

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԿԵԱՆՔԻՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

Մոնմարդրի բարձունքին վրայ հաստատուած փոքր տունէ մը, որ Սէն-Լուէթիէր փողոցին մէջ կը գտնուէր, Բարիզի համայնապատկերը կը նշմարուէր, ծառուէտ բլուրներու գագաթով մը եղեռուած, որոնք հորիզոնը կը կտրատէին: Այդ տան առջեւ կար փոքր պարտէզ մը, որ հաղիւ

դրդանի թաշկինակի մը մեծութիւնն ունէր:

Ու Ժէրօմ Պիւրկայի համար չկար աւելի գեղեցիկ տեսարան մը քան այդ համայնապատկերը, որ իր առջեւ կը պարզուէր, երբ իրիկունը տուն կը դառնար դարձէն: Պատկերն առա՛ջ իր ծխափողը կը վառէր ու քանի մը վայրկեան պատուհանին առջեւ մնալով՝ կը դիտէր ազմկալի ու լոյսերով կէսկատուած քաղաքը, որ միշտ արթուն էր իր անդադրում եռուզեռին մէջ: Չէր կրնար հանդարտորէն իր անկողինը մտնել, եթէ ամէն իրիկուն այդ վայրկենական հաճոյքը չի վայելեր, ինչպէս կ'ըսէր ինք:

Ու ամէն իրիկուն, երբ Ժէրօմ իր ծխափողը քաշած ու իր նայուածքը ալբացուցած էր Բարիզի վրայ, միւսնոյն տեսարանը կ'անցնէր երկան և կնոջ միջեւ: Ժէրօմ Պիւրկար պարտէզին մէջ կը թքնէր, ու գլուխը եռին դարձնելով, կը դուշէր.

—Մարիա՛ն, հոս եկո՛ւր և դիտէ՛ սա տեսարանը:

Մարիան պատուհանին առջեւ կ'երթար ժպտալի: Այն տեսն Ժէրօմ յաղթականի լայն շարժումով մը ցոյց տալով խաւարին մէջ ծրարուած անհուն քաղաքը, կ'ըսէր.

—Նայէ՛, գեղեցիկ չէ՞ սա տեսարանը:

—Այո՛, գեղեցիկ է, կը պատասխաներ Մարիան հաճոյակատարութեամբ:

Ու պատուհանին առջեւէն հեռանալով կ'երթար զնացքները լուալու: Ամէն իրիկուն, անփոփոխ կերպով կը գործադրուէր ասիկա —գարուն, ամառ, աշուն, ձմեռ—այն տեսնէն ի վեր՝ երբ Պլեթի այդ անկիւնը կը բնակէին: Ժէրօմ իր հիացիկ նայուածքներուն մէջ չէր մոռնար կանգ առնել որոշ կէտի մը վրայ, որ Մարթիր փողոցը ու Բլեյի ծառուղին իրարու հետ կապող փողոցին անկիւնը կը գտնուէր:

Ժէրօմ, քանիցիսնդ տարի առաջ, հոս, պարզ գեղեցիկ մը վրայ Հաստատած էր տախտակիքանի մը կտորներ, ուր ցուցադրուած էին մանր մանր առարկաներ, ինչպէս դանակ, սանր, ասեղ, դերձանի կծիկներ, մատիտ, գրիչ և նմանօրինակ բաներ: Իր տարողի հարստութիւնը՝ քառասուն ֆրանք՝ յատկացուցած էր այդ վաճառքներուն, զորս քանի սուի չհասկնալ ծախած էր: Եւ որով հետեւ անցորդները ուշադրութիւն չէին դարձներ իր տարանքներու ցուցադրութեան, ճարտարամտութեամբ սա խօսքերը գրել տուած էր խանութին նշանատախտակին վրայ.— «Գնեցէ՛ք, գնեցէ՛ք, մանրավաճառի ամէնէն լաւ ու ժամանարանները հոս կը գտնուին»:

Այդ խօսքերը մեծ ազդեցութիւն ընին Ժէրօմի առաջուրին վրայ: Յաջորդ օրը, իր տարանքները ճոխացուցած էր կարմիր թաշկինակներու հաւաքածոյով մը, որուն իւրաքանչիւրին մէկ սու վաճառուէր: Բաղդը կը ժպտէր լիրեն: Յետագայ գործեն Աւօյեան Տ. Կարապետ և Քիրիլեան Տ. Աւետիս Հայրերը:

2. Ս. Վարդան, ամենէն սիրուն եկեղեցին, ուր կը գտնուի համանուն սրբոյն ոտ բաղուկը:

3. Տիրամայր Ս. Աստուածածին, անփառունակ սրբավայր մը:

4. Ս. Պօղոս Պետրոս, այս եկեղեցին մէջ կը գտնուին երկու բեւեռագիր, որոնցմէ մէկուն, որ արեւմտեան որմին մէջ հաստատուած է, օրինակը առած է Գերմանացի հնախոյզ Տոքթ. Պէլզ: Իրը մէկուկէս կանգուն երկայնութիւն և 3)4 կանգուն լայնութիւն ունեցող այդ քարին բեւեռագիր երեսին հակընդդէմ կողմը, որ այժմ որմին մէջ ծածկուած է, մեծադիր խաչի մը պատուանդանին ստորոտը Գրիգոր վարդապետ սարգսեանցութիւնը կայ եղեր: Ս. Պօղոս Պետրոսի կից կայ ուրեակ եկեղեցի մը, ուր պահարանի մը դրան վերին դրանդին ունի բեւեռագիր արձանագրութիւն մը, զոր նմանապէս ընդօրինակած է Պէլզ:

5. Ս. Սահակ, երկ աշտարակ քայքայուած: Հոս ալ չընթանակածին քարի մը վրայ տեսանք բեւեռագիր արձանագրութիւններ:

6. Միրաճաւոր Ս. Աստուածածին. Բաղաքամէջի եկեղեցիներուն ամենէն փոքրը: Աւագ սեղանի հիւսիսային կողմը փորուած է ջրհոր մը, որ անձրեւուտ օրերը կը լեցուի, ջուրը կը յորդի ողողելով յատակ եկեղեցիին յատակը: Ուխտաւորք մը է այս եկեղեցին, ուր շաբաթ օրերը ջերմեռանդ և հաւատաւոր կիները կը դիմեն, ջրհորին ջուրովը բժշկուելու իրենց հիւանդութենէն: Ուխտաւորութեան յատուկ այդ օրերը ոչ սակաւ շահաւոր են Բաղաքամէջի քահանաներուն, որոնք ուխտաւորներու փոքրիկ նուէրներու հետ կը փոխանակեն իրենց օրհնութիւններն ու աղօթքները...: Միրանաւորի միակ թաղակին բանն է Աւետարան մը, որ 568 տարուան հնութիւն ունի:

Վան այցելած միջոցնուս, ժամերգութիւնը կը կատարուէր Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցին: Ասլանեան Ներսէս եպիսկոպոս՝ պաշտօնավարութենէն միջոցին փորձով համգուած ըլլալով որ Բաղաքամէջի 300 տուն ազգայիներու աւելորդ բեռը մը է վեց եկեղեցիներու նիւթական ու բարոյական մատակարարութիւնը, կ'որոշէ հերթիւ կատարել ժամերգութիւնը մէյմէկ ամիս իւրաքանչիւր եկեղեցի մէջ, որոնց միջեւ հասոյթներէն այժմ մեծապէս օգտուած են Բաղաքամէջի վարժարանները, թէեւ դարձեալ արտունչի ձայնը իսպառ խափանուած չեն: Եկեղեցիներու միացումէն առաջ պաշտօնավարող օտար քահանաները արձակուած են՝ այդ օգտակար կարգադրութիւնը ժողովականներու հաւանութեամբը ընդունուելէ յետոյ:

Բաղաքամէջի վարժարաններն են. 1. Ցիսուսեան արական վարժարան՝ ուր այցելելով պահ մը նիւ՛յ դանուցանք շրջանաւարտ կարգին հայերէնի դասաւանդութեանը: Աշակերտներու թիւը 165 է, կը պաշտօնավարեն 8 ուսուցիչ, որոնցմէ երկուքը կը դասախօսեն նաև աղջկանց վարժարանը: Ցիսուսեանի գլխաւոր դասատուն է Պ. Բարունակ Տ. Յարութիւնեան՝ Սանասարեան վարժարանի շրջանաւարտներէն: 2. Շուշանեան աղջկանց վարժարանը ունի 116 աշակերտուհի: Ասոր և արական վարժարանի խնամակալութիւնները միացած են: Մեր այցելութեան միջոցին աշակերտուհիները արձակուած ըլլալուն՝ անկարելի եղաւ մեզ տեսակցիլ ուսուցչուհիներու հետ և դասարանները չրջելով միայն բուսականացանք:

Կաթոլիկները ունին 2 երկսեռ վարժարաններ. իսկ Բողոքականները միայն աղջկանց վարժարան մը, որուն տարեկան հրապարակային հանդիսութեանց հրաւիրուած ըլլալով հանդերձ չկրցանք երթալ:

Բաղաքամէջի եկեղեցիներու և վարժարաններու տրուած այցելութիւնները գրուած էին մեր ի Վան անցուցած առաջին օրը: Հետեւեալ առաւ. Առաջնորդարանը լեցուեցան Սարդին կարկառի տասը գիւղերու գիւղապետներն ու քահանաները, որոնք ըստ հրաւէրի Բաղէշի Առաջնորդին, եկած էին ընդունելու Ազգ. Պատրիարքարանի ղրկուած նպաստի գումարը, 40 օսմ. ոսկի: Գիւղերու բնակիչներուն Թիւին համեմատութեամբ բաշխուելու պայմանաւ, ըստ առաջարկութեան Ս. Հայր Բաղեշանդեանի, լուսաւոր համարուեցաւ նոյն գումարը յանձնել քահանաներուն, ստանալով ասնցմէ ստացագիր մը, որով կը խոստանային

քը դէպի մարգագետին։ Կամուրջն անցած խումբ մը մագիներ կանչուտ բայսատանի մը մէջ կը հանդիպի քով քովի։

Աչնան տերեւաթափը հասնելի է։ Ծառերու թարշամած տերեւները պարզէին հողը պատած են դեղին սաւանով մը, որուն վրայ ցիր ու ցան թափուած են զարուներ։ Խումբ մը զուարթագէմ աղջիկներ ու կիներ պտուղ կը հաւաքեն։ Ասոնցմէ մէկը՝ ծառի մը յենած՝ փայտէ վերեկակի մը բարձանալով պտուղ կը բրցնէ, ու վարը աղջիկ մը, առջեւը կապուած գոգնոցը ձեռքերովը բարձրացուցած՝ կը սպասէ պտուղներու թափուելուն։ Արդէն աշնային կարմրուկ տանձ մը ինկած է գոգնոցին մէջ։ Հոս ալ քրտչուններ ու ընտանի կենդանիներ։

Զմբան եղանակը միակերպ է։ Քիւնը սպիտակ սաւանով մը պատած է երկիրը, ուր հոս հոն թռչկռտող անեղէ ու ծիտ դատ ուրիշ թռչուն չի տեսնուիր։ Տառերու ճիւղերը գիւնի ծանրութենէն կը քաշեն՝ կարծես կը հեծեն իրենց բեռնի ներքեւ։ Բնութեան այս մասին մէջ կեանք և ոգեւորութիւն բացակայ են։ Համայնատարած սպիտակութիւն մը, որ միւս եղանակներու զուարթալի և ոգեւորիչ կանաչութիւնը հակադատակերը կը կազմէ, ձիւնի պէս պաղ, ձիւնի պէս անհաղորդ։

ԳԷՈՐԳ Ս. ՄԱՐԶՊԵՏՈՒՆԻ

Քաղաքական Լուրեր

ԱՒՍՏՐԻԱ – ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Նախարարապետ Պ. Քէրպէրի բանախօսութիւնը։— Քաղաքական կացութիւնը։— Ներքին կացութիւնը։— Տնտեսական կացութիւնը։

Աւստրիական այն բանախօսութիւնը՝ զոր Աւստրիոյ Նախարարապետ Պ. Քոն Քէրպէր անցեալ օր արտասանեց՝ Խորհրդարանի նստաշրջանին բացմանը տարբ.

«Ծարգելի պաշտօնակից՝ ելմական նախարարին կողմէ ելմացոյցին նկատմամբ արուած բացատրութիւններուն վրայ կ'ուզեմ տեղեկութիւններ երկրին քաղաքական կացութեանը ու յարաբերութեանց մասին։ Մինչեւ որ չկարդացուին անհամաձայնութեան առարկայ եղած կարգ մը նեղքին խնդիրներ, կառավարութիւնը չի կրնար դաշնակցութեան մը գաղափարը ունենալ։ Կառավարութիւնը եթէ պէտք զգայուն կուսակցութեան յարելու։ բնականաբար իրեն պատկանած կուսակցութեան մը նախամեծարութիւն պիտի տայ, որպէս զի համակերպած ըլլայ հանրային կարծիքին։ Այն միջոցին երբ կը ջանանք ներքին անդորրութիւնը պահպանել և Հունգարիոյ ու օտար երկիրներու հետ մեր տնտեսական ու առեւտրական յարաբերութիւնները սահմանել ու ապահովցնել, խիստ կարեւոր է որ Խորհրդարանին մէջ մէկ կողմ դրուին կուսակցական վէճերը։ Ներքին գործերու մէջ կարելի է ներելի ըլլան կուսակցական վէճերը բայց կարեւոր խնդիրներու կարգադրութեանը մէջ կուսակցական զգացումներուն հետեւանքը ծանրակշիռ կրնայ ըլլալ։ (Բուռն ծափահարութիւններ), Աւստրիական քաղաքականութեան վերաբերեալ և ուրիշ այդ կարգի կարեւոր խնդիրներու մէջ բոլոր Աւստրիացիները պէտք է ամենամեծ մերձաւորութիւն ցոյց տան։ Արդէն խօսած եմ Աւստրիոյ – Հունգարիոյ և օտար պետութիւններու միջեւ առեւտրական յարաբերութիւններու կանոնաւորութեանը վրայ։ Այդ մասին ունիլի մանրամասն պիտի չխօսիմ, բայց Հունգարիոյ հետ մեր յարաբերութիւնները ունիլի փափուկ են և կարեւոր, վասն զի թէ՛ տնտեսագիտութեան և թէ՛ տնտեսագիտութեան հետ վերաբերութիւն ունին։ Վերջին դէպքերը եթէ աչքի առջեւ ունենանք, անհրաժեշտ պիտի ըլլայ որ թէ՛ Աւստրիա և թէ Հունգարիա փոխադարձաբար դիրքորութիւններ ընեն իրարու։ Գիտեմ թէ Հունգարիոյ կառավարական պաշտօնատարներն ալ այդ մասին համակարծիք են, ուստի առոյգ համոզում է որ կառարել գլուխ հանելու համար կը խօսիմ։ Հունգարիոյ պետական անձնաւորութիւնները և կառավարութիւնը՝ երբ Աւստրիական բոլորովին անկախ ըլլան, անտեսական վիճակը հիմակուընէ ունիլի աղտ ու անկախ պիտի չըլլայ, ինչ որ իրենք ալ արդէն կը խոստովանին։ Ասիկ դատ, գիտեն նաեւ թէ երկու կառավարութիւններուն միջեւ եթէ նոյն իսկ տնտեսական անհամաձայնութիւն մը ծագի, քաղաքական յարաբերութիւններուն վրայ ալ ազդեցութիւն պիտի ունենայ։ Այդ դիմակին մէջ, քանի որ Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ նման բարեկամ ու դաշնակից երկիրներու միջեւ տնտեսական անհամաձայնութիւնը եթէ դիտանագիտական յարաբերութեանց կը վերածուի, ուրեմն կարելի է երեւակայել թէ երբոր մի հետ կառարելիք մաքսային պատերազմ մը ինչ տեսակ անտանելի դրութիւններու պատճառ կրնայ ըլլալ։ Հետեւաբար, առեւտրական դաշնագիրներու կնքման պահուն երբ ժամանակին գործուած սխալները սրբագրելի ուզուի, այդ փափաքը պէտք չէ թշնամական ընթացք մը նկատել՝ միւս կողմին շահուն վնասելու համար։ Առեւտրական դաշնագիրներուն ոչ թէ պարտնակութեանը, այլ մեկնելուն առթիւ անհամաձայնութիւններ կ'երեւան։ Երբ առեւտրական դաշնագրութիւններու կնքման առնն ցոյց արուած ուղղամտութիւնը մինչեւ վերջը շարունակէ և մէկ կողմը միւսին շահը աչքէ չվրիպեցնէ, այն առնն միայն դաշնագրութիւնները կատարելագործուած չէ։ Ասիկ վստահ կերպով կը ծանուցանեմ թէ մեծապէս պիտի ջանանք որ երկրագործներուն և արհեստաւորներուն միջեւ անհամաձայնութեան և վէճի առարկայ ըլլալիք բան մը չմնայ։ Աւստրիոյ շահը ուրիշին պիտի չզոհենք։ (Բուռն ծափահարութիւններ։) Ամէն տեսակ պարտաւորեալ ընդունել իրականանալի որ և է առաջարկութիւն։ Եթէ մեզմէ զոհողութիւն պահանջուելով հանդերձ, փոխադարձաբար զոհողութիւն մը չլլայ, բնականաբար չենք կրնար ընդունել։ Ճշմարիտ դաշնակցութիւնները և ծայրայեղ կերպով ապառադիտուած բանակներով ապահովուած ընդհանուր խաղաղութիւնը այն տեսն իր կատարելագործեալ վիճակին կը հասնի, երբ միջազգային տնտեսագիտական ներդաշնակութիւն մը գոյանայ։»

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պ. Լուպէի նախագահութիւնը։ — Ներքին կացութիւնը։—Կուսակցութիւններ։—Ռուս լրագրի մը կարծիքը։

Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէ վերջերս թողուց Ռոմպոյեէի իր ամրանոցը և Բարիզ վերադարձաւ։ Խորհրդարանական կեանքը քիչ առնէն կը սկսի։ յառաջիկայ նստաշրջանին մէջ գլխաւոր տեղը պիտի բռնէ երեսփոխանական ընդհանուր ընտրութեանց պատրաստութիւնը։ Պ. Լուպէի նախագահութեան տարիները նշանաւոր եղան կուսակցական բուռն վէճով մը՝ մանաւանդ սկիզբները։ Ներքին կացութիւնը բաւական լիով էր, և ինչպէս այս տեսակ պարագաներու մէջ կը պատահի, կուսակիցները ամէն բան ըրին իրենց նպատակին հասնելու համար։ Այդ միջոցին տեղի ունեցաւ յանախ պատահող այն երեւոյթը՝ այսինքն թէ կուսակցութիւններէ ոմանք մոռցան Պ. Լուպէի մասին նախապէս իրենց յայտնած կարծիքը, երբ իրենց քաղաքական նպատակին համար անհրաժեշտ եղաւ լեզուի փոփոխութիւն մը։ Պ. Լուպէ երբ Մերկոյին ատենապետ եղաւ, չափաւոր կուսակցութիւնը յաղթական մը ընկալաց անոր ընտրութիւնը։ Մերկոյը միշտ մեծ յարգանք կը տածէր իր ատենապետին նկատմամբ, Հանրապետութեան նախագահ ընտրելէ առաջ։ Ֆրանսայի մէջ, սակայն, ընդդիմադիր կուսակցութիւնը Հանրապետութեան նախագահին անձը խնայեց՝ իբրու յարգելի նախարարներու դէմ եղած յարձակումին մէջ։ Այն տեսն պէտք եղաւին պէտք չգնահատուեցաւ Պ. Լուպէի ուղիղ ընթացքը կուսակցութեանց վէճերուն հանդէպ։ Նախագահը չյուզուեցաւ այդ շարժումէն և շարունակեց բարձր զգայնումով մը իր պարտականութիւնը կատարել իբրեւ երկրին պէտք։ Երկիրը միայն կուսակցութիւններէն կազմուած չըլլալով, երբոյ ապէտ է ոմոր երկրամասերուն բարձր զգայնութիւնու, չափաւոր ոգիին և այն արժանաւորութեան համար, որով կը ներկայացնի Ֆրանսան։ Այդ յատկութիւնները կը գնահատուին նաեւ Ֆրանսական հողերէն դուրս ալ։ Եւրոպայի մէջ ամէն կողմ կը գովեն այդ պետական անձնաւորութիւնը։ Դեռ վերջերս, Ֆրանսայի մէջ պատահած դէպքերուն առթիւ Պ. Լուպէի մեծ արժանիքը հաստատուեցաւ երկար տարիներ է վեր կնքուած մեծ գործին բարւոյն համար։ Այս առթիւ աւելորդ չէ մէջ բերել առաւ լրագրի մը սա տողերը։

«Մեր ազգը մեծապէս գնահատեցաւ Ֆրանսայի մէջ Ռուսիոյ կայսեր ու կայսրուհւոյն եղած ընդունելութիւններուն համար։ Հանրապետութեան նախագահին անունը, որ ֆրանսական հեւրասիրութեան աւիւնը կը մարմնացնէ, սիրելի է բոլոր ռուս սիրտերուն։ Տիւնքէրքի և Պէքիրների մէջ, Ֆրանսա ցոյց տուաւ իր նուաստությունը ու բանակը՝ ա՛յնքան գեղեցիկ ու քաջարի։ Բոմբիէների հոգեկրթութիւնն մէջ համախմբուեցան Ֆրանսայի մտաւորական բոլոր երեւելի անձնաւորութիւնները։ Այդ դիմակին արհեստագիտական շքեղութիւնները ցոյց կուտան այն անսագիտ ճաշակը՝ որ ժառանգութիւն է գեղարուեստի մէջ միշտ առաջնակարգ դիրք մը գրաւող ազգի մը։ Պ. ու տիկին Լուպէ կատարելապէս շնորհալի կերպով ընդունեցին Ֆրանսայի օգնասփառ հիւրերը։ Պատմութեան այդ էջը մեծ պիտի մնայ և տեւական յիշատակներ միայն պիտի թողու։»

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆ

Ռուսիոյ տրամադրութիւնները։—Նոր էմիրին ծրագիրները։

Բեռնբարդուրիէն շորեքշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Ռուսիոյ մայրաքաղաքին պաշտօնական շրջանակներուն մէջ մեծ գոհունակութիւն կը տիրէ՝ Աֆղանիստանի մէջ մինչեւ հիմա կատարեալ անդորրութիւն տիրելուն համար։ Պատճառը այն է թէ Ռուսիա, որ կեդրոնական Ասիոյ այդ երկրին դրացին է, մի միայն կը փափաքի որ Աֆղանիստանի սահմանակից երկիրներու մէջ ալ իր հակահարուածը ունենալիք չմոռնալիներ չլլանին։ Ռուսիա Բաղդադի մէջ թէեւ դիւանագիտական ներկայացուցիչ չունի, սակայն մեծ ուշադրութեամբ պիտի հետեւի Աֆղանիստանի մէջ կատարեան բարեփոխումներ՝ Հապիպուլլահ խանի օրով։

—Սիմլայէն շորեքշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Հապիպուլլահ խանի յայտարարութիւնը, որ Տարքայի մէջ կարդացուած է, ծանուցեր է նաեւ թէ ժողովուրդին պետերը, երբեւ հաւատարմութեան նշան, իրեն յանձնած են վասնանալ էմիրին սուրը, գոտին և այլն։ Յայտարարութիւնը կ'ըսէ նաեւ թէ Հապիպուլլահ խան որոշած է տուրքերը ու կալուածատուրքերը թեթեւցնել և զինուորներու թոշակները ուելցնել։

ՌՈՒՍԻԱ

Նիխոլա կայսեր ուղեւորութիւնը։— Ուղեգիծին փոփոխութիւնը։

Բեռնբարդուրիէն հինգշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ իրարանցիկ ճշգնակներու մէջ կ'ըսուի որ Ռուսիոյ կայսեր ու կայսրուհիին Խրիմ երթալու մասին նախապէս արուած որոշումը փոփոխուած է և թէ Նոցին Վեհափառութիւնները Սբալայէն ուղղակի Բեռնբարդուրգ պիտի դառնան։ Այդ վերաբերեալ թուականին համար ալ վերջնական որոշում մը չկայ։ բայց կ'ըսուի թէ նոյեմբերի վերջերը կամ դեկտեմբերի սկիզբները պիտի կատարուի։

ՋԻՆՈՒ ԴԻՊԵՐԸ

Ռուսիոյ Ակոնցարկնները։— Տալնիի նաւահանգիստը։—Զանազան շինութիւններ։

Նորք Զայնա Հերբյս անցեալ շաբաթ սա շահեկան տեղեկութիւնները հրատարակեց զրոյ սատպ է Լիսա–Թոնկի նահանգէն։— Թալիէն – Ուանի՝ ռուսական նոր նաւահանգիստին աշխատութիւնները փութով առաջ կը տարուին և ամէն պարագաներէ յայտնի կ'երեւայ որ քիչ առնէն առեւտրական մեծ կեդրոն մը պիտի ըլլայ այդ նաւահանգիստը որ ամէս մը առաջ պաշտօնապէս բացուելու վճռուած է։ Ամենէն ուշագրաւ ծովակալին կողմէ։ Ներկայ դանուելու ցամաքային ու նաւային բազմաթիւ սպաներ ու կղերականներ։ Այդ բացումը կը կատարուի այն միջոցին՝ երբ առաջին շոգենաւը (Ասպլիոյ մէջ շինուած) կը մտնեցնը նոր քարտիին։ Այն տեսն ծանուցուեցաւ որ այդ շոգենաւը շաբաթը 3 անգամ պիտի երթեւեկէր Տալնիի և Զիֆուի միջեւ։ Բարձրանը եղեղը պողպատէ է։ Նաւակալիքնը ունի՝ Ջուրերը ցած եղած տեսն։ Նաւերու նորոգութեան աւանդանն չինութիւնը քիչ առնէն պիտի աւարտի, և Նու–Զուանկի նաւահանգիստը երբ սատ, տարեքները անկէ Տալնի պիտի փոխադրուին երկաթուղիով։ Գարնան, երբ սառերը հալին և Նու–Զուանկի նաւահանգիստը բացուի, հեռուէն գալիք ապրանքներուն համար մաքսային գրեալ սակացոյց մը պիտի գրծադրուի, որպէս զի Տալնի զրկուին, փոխանակ Նիու–Զուանկի։ Նաւերը պիտի կրնան մտնեալ Տալնիի։ 5–6 նաւ։ պիտի կըրնան միեւնոյն տեսն ապրանք տարեալ և մեկնիլ առանց նաւուղիղի, վասն զի բաւարարելք մը չկայ։ Տալնի քաղաքին դիրքն ալ շատ լաւ է։ փողոցները լայն են և ծառուղիներ։ Խմելու ջուրը լաւ է ու առատ։ Գեղեցիկ եկեղեցի մը կառուցուած է և հանրային վարչութեանց գրասենեակները կառուցուած են քաղաքին արեւմտեան կողմը գտնուած թեթեւլեռի մը վրայ։ Խոստում արուած է որ զինուորական և ուրիշ իշխանութիւններ առեւտրական գործերու պիտի չխառնուին։ Վերջապէս Տալնի քաղաքը շատ գեղեցիկ տեղ մը պիտի ըլլայ և եթէ զարգանայ, ինչպէս կը յուսացուի, քիչ առնէն բարձր դիրք մը պիտի գրաւէ Ծայրագոյն Արեւելքի առեւտրական կեդրոններուն մէջ։ Անդրսկիբիրեան երկաթուղիին չի ուրիշը երբ աւարտի, Եւրոպա զրկուելիք թեթեւարարեան պարագաներուն Տալնիէն Շանկայ, Հոնկ–Ռոնկ, Յոքոն և այլն պիտի զրկուին։ Կ'ըսուի նաեւ թէ Աւստրալիոյ հիւսիսային նաւահանգիստներէն մէկին և Տալնիի միջեւ շոգենաւային նաւատատրեալ երթեւեկութիւն մը պիտի հաստատուի։ Այդ ուղեւորութիւնը տեսը օր պիտի տեւէ։

ԵՈՐԲԻ ԴՈՒԻՔՍԻՆ ՈՒ ԴՔՍՈՒՀԻՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Այցելութիւն Գանատայի։— Եղած խանդավառ բնդունելութիւնները։— Լաւալ հանդիսարանին մէջ։— Ուղերձներ ու ճառեր։ —Նուէրները։

Մոնթրէալէն Տպպայի կը գրեն թէ Անգլիոյ Եորքի դուքսին ու դքսուհիին Բանաստ ըրած այցելութիւնը սեւի քաղաքական նշանակութիւն ունի։ Արդէն առնոց ծրագրին մէջ է այցելել Տոմինիոնի գաւառական բոլոր քաղաքները, ինչպէս նաեւ Օթթաւա։ Եորքի դուքսն ու դքսուհին պիտի պարտին սերողջ Բանաստ, և Աւստրալեանէն անցնելով Խաղաղական Ովկիանոս, բաւական հմայելի ճամբորդութիւն մը պիտի կատարեն։ Դուքսն ու դքսուհին սեպտ. 17ին Բէքէքի մէջ ցամաք ելեր են քանատական հողին վրայ։ Ֆրանսական հին քաղաքի մը արուած այցելութիւնը լաւ տպաւորութիւն գործեր է։ Բէքէքի բնակիչները երբոյանագիտական զգացմունքէ դրդուած՝ ուզեր են անմոռանալի ընդունելութիւն մը ընել դուքսին ու դքսուհիին։ Այդ խանդավառ ցոյներուն մասնակցեր է նաեւ Ֆրանսական յածուորակ մը՝ Տ'Եսքրէ։ Երբ Օթթայէ դրօսանքը Ֆրանսական յածուորակն առնելեն անցաւ, այս վերջինը մասնաւոր պատիւներ ընծայեց, թնդանօթներ արձակելով ու դրօշ պարզելով։ Բէքէքի մէջ կատարուած հանդէսներուն երկուքը շատ յատկանշական էին։ Լաւալի համալսարանին արարուած այցելութիւնը և հոն եղած ընդունելութիւնը կաթոլիկ կղերին կողմէ։ Լաւալ համալսարանը չորս ճիւղեր ունի։ աստուածաբանութիւն, բժշկութիւն, իրաւագիտութիւն, արուեստ։ Կարող բրոֆէսէորներ կը դասախօսեն հոն, որոնց կարողութիւնը ի յայտ եկած է միջազգային համաժողովներու մէջ։ Համալսարանին տեսուչը, արքայ Օլիվէէ Մարիէօ և Մոնսնիէնիոր Պէկէն բարի գալստեան ուղերձներ կարդացին, որոնք գրական լեզուով մը շարադրուած, տարբերութիւն չէին բերեր, ինչպէս կ'ըլլան սովորաբար։ Մոնսնիէնիոր Պէկէն սա խօսքերը ըսաւ ի մէջ այլոց։ «Մեր երկրին պատմութիւնը ակներեւ կերպով կ'ապացուցնէ թէ կաթոլիկ կղերին կ'իյնայ Անգլիոյ և Բանատայի քրիստոնեան ժողովրդեան միջեւ սերտ կապեր հաստատելու պատիւը, զորս ո՛չ դժբաղդութիւնները և ո՛չ ալ յոռի ազդեցութիւնները պիտի կրնան խզել։ Սիրելի անդամի մը յիշատակներուն մէջէն, անյողդողդ ուղղամտութեամբ մը յառաջնալու համար՝ եկեղեցիին մեղմ ու զօրաւոր հեղինակութեանը պէտք կայ։ Եորքի դուքսը շեշտեց սա յայտարարութիւնները։— «Եթէ Անգլիոյ տէրութիւնը հաստատմամբ ու պատուաւորապէս կատարած է ձեր հաւատքը պաշտպանելու և յարգելու խոստումը, կաթոլիկ եկեղեցին ալ լայնապէս կատարած է իր պարտականութիւնը, ուղղամտութիւն և յարգանք ներշնչելով իր հաւատացեալներուն։» Ֆրանսական ընդհանուր հեւպատասը ներկայ գտնուէր ընդունելութեան։ Մոնթրէալի մէջ ալ՝ Եորքի դուքսը խանդավառ ընդունելութիւն գտած է։ Օթթաւայի մէջ, դուքսը նախագահեց Վիքթորիա Թագուհիին արձանին բացման, զոր Բարիզի ծնօթ քանդակագործ Պ. Հէպէր շինած էր։ Թագուհին ներկայացուած է ոսկի վրայ, գլուխը թագ դրած ու արքայական վերարկուով մը ծածկուած։ Այդ ձեւին պատուանշանին վրայ՝ Բրիտանական յոխորտ առիւծի մը վերեւ՝ Լատինական արձանագրութիւն մը կը յիշեցնէ թէ Բանատացիները ազատ ու երջանկացնէ՝ կանգնած են այդ արձանը։»

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Մրքիմրանի ասարձան տարուեցաւ Նափայի գայմագամ Բէյուզ պէյի որ նախկին Մեծեպարքոր վարձանալ Մուսթաֆա Նաիլի փաշայի Թոռն է։ Մրքիմրանի ասարձան՝ Սէլանիկի ոստիկանութեան տեսուչ Հասան Նազիմ էֆ.։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան արուեցաւ Սիւէյդ Զոնդքին հրամանատար Հիւսէյին Վասլիի փաշայի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Եգիպտոսի Խաիվին բժիշկ Բաֆլաքի պէյի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Ցունանստանի Երեսփ. Ժողովին նախկին անդամ Պ. Անտոնաքի Բարթլիի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպանատան Լարհէյ պահակասանին հրամանատար Պ. Ֆոն Բէվինկէրքի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Եգիպտոսի Խաիվին դեղագործ Պլինսքի էֆ.։

—Առաջին կարգի Շէֆգատ՝ Եգիպտոսի նախարարապետ Մուսթաֆա Ֆէհմի, ելմական նախարար Մաղլում և Աղեքսանդրիոյ կառավարիչ Մահմուտ Սըզգը փաշաներու կիներուն։

—Լիհգարի ոսկի չքդրամ՝ Եգիպտոսի Խաիվին առաջին թիկնապահ Ահմէտ Զէքի փաշայի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՈՑՈՒՄ.—«Գերմանիոյ Վեկ. կայսեր երրորդ որդին՝ Բարձր. Ասալտէրթ իշխանը, որ իր յարգական ու բարեկամական զգացմանց համար Վեկ. Սուլթանին մատուցանելու համար, երէկ առաւ գերմանական Շարլոթ մարգարէ – մարտանաւով մայրաքաղաք ժամանեց, այդ նաւուն հրամանատարին ու սպաներուն, կայս. սպայակոյտին միւիր Շաքիր փաշայի և հիւրասիրեալ Նաստը փաշայի հետ հարկ եղած պատիւներով Սելաքի կայս. պատարագ մատուցին։ Ցետոյ Գամիր շոգենաւակով դնաց Շարլոթ մարգարէն և Վեկ. Սուլթանին անունով բարի գալուստ մաղթեց Ասալտէրթ իշխանին։ Բիչ վերջը ժամանեց նաեւ կայս. Քիթնապահ Նաստը փաշա որ իշխանին հիւրասիրեալ կարգուած է։ Ծովային նախարարը դաշն ներկայացուց իշխանին։ Գերմանիոյ դեսպանը ու գլխաւոր պաշտօնատարներն ալ որոնք Թարպանէն իջած էին Լարհէյ պահակասանով, Շարլոթ մարգարէն գացին ու ողջերթ մաղթեցին իշխանին։ Ծովային նախարար Հասան փաշա, կայս. անձնական սպայակոյտին միւիր Շաքիր փաշա և կայս. Քիթնապահ Նաստը փաշա քիչ վերջը մեկ ելան։ Դեսպանը ու հետեւորդներն ալ գացին Բերայի դեսպանատունը։ Ժամ 10ին Շաքիր ու Նաստը փաշաները Բհնպէր շոգենաւակով գացին Շարլոթ մարգարէն և քիչ ետքը Տոլմա Պաղչէի քարափը առաջնորդեցին իշխանը ու հետեւորդները։ Անկէ պալատական կառքերով գացին կայս. պալատ։ Առաջին կառքին մէջ, որուն չորս ձիերը լծուած էին, բազմած էին Ասալտէրթ իշխանը ու Շաքիր փաշա։ Կառքին ետեւէն ու առջեւէն կ'երթային հեծելազօրքերու դումարակ մը, կայս. երկու թիկնապահներու յինանպետներ՝ հեծեալ։ Միւս կառքերուն մէջ կը գտնուին իշխանին հետեւորդները և դեսպանատան պաշտօնեաները։ Տոլմա Պաղչէի քարափին վրայ զինուորներու շարակ մը զինուորական պատիւներ ընծայեց իշխանին։ Ասալտէրթ իշխանը ժամ 11 ուկէսին մօտ կայսպալատ ժամանեց և Վեկ. Սուլթանին հետ տեսակցեցաւ։ Ժամ 12ին մօտ իշխանը իր հիւրամեծարին հետ գնաց Մէջբասմ Քէօշկը։ Քիչ վերջը նոյն քէօշկը գնաց նաեւ Վեկ. Սուլթանը և փոխադարձ այցելութիւն տուաւ։ Ժամ 1ին սկսաւ կայս. հարկերոյթը, որուն ներկայ գտնուեցան նաեւ նախարարներ ոմանք, Գերմանիոյ դեսպանը, դեսպանատան պաշտօնեաներն մէկ քանին, իշխանին հետեւորդները և պալատական պաշտօնատարներ։ Կայս. պալատան նուագածուներու խումբը մինչեւ վերջը գեղեցիկ կատարներ նուագեց։ Հարկերոյթը տարաբնոյա։ Ժամ 2ին։ Իշխանը, հետեւորդները և Շաքիր փաշա ու հիւրամեծար Նաստը փաշա, ժամ 4ին պալատական կառքերով Տոլմա Պաղչէ իջան։ Իշխանը իր հետեւորդներուն հետ Բհնպէր շոգենաւակով Շարլոթ մարգարէն գնաց։ Շաքիր ու Նաստը փաշաները Տոլմա Պաղչէի քարափէն հրաժեշտ ալան իշխանին։

—Օտար դեսպաններու մեծ մասը, երէկ, գերմանական դեսպանատունը երթալով իրենց անունները արձանագրեցին այցելութիւններու տոմարին մէջ։

—Կայս. պալատն կողմէ, երէկ, զանազան ուսելիքներ, սիկարներ և այլն դրկուեցան Շարլոթ մարգարէի նաւազներուն։ Շարլոթ ոչչափ տաեն որ Պոլսոյ նաւահանգիստը մնայ, ուսելիքը պիտի տրուի կայս. պալատն կողմէ։

—Իշխանը երէկ գիշեր Շարլոթ մարգարէի մէջ անցուց։

—Գերմանիոյ ընդհանուր հիւպատոս Պ. Սթէմբրիս և օսմ. Ծառայութեան մէջ գտնուող գերման պաշտօնատարները, երէկ, Շարլոթ մարգարէը երթալով այցելութիւն տուին իշխանին։

—Բհնպէր շոգենաւակը իշխանին ազատութիւնը տակ դրուեցաւ։

—Շարլոթի հրամանատարը, երէկ, այցելեց ծովային ու նաւահանգիստի վերահսկութեան պաշտօնատունները։

—Իշխանը, այսօր, պիտի ճաշէ գերմանական դեսպանատան մէջ։

—Այս իրիկուն սեղան պիտի տրուի Շարլոթի մէջ։

—Նիվրուզ շոգեմատոյկը յայտարարեցաւ Շարլոթի սպաներուն և նաւային ուսանողներուն։

—Շարլոթ 1885ին շինուած է Վիկիկիմհավէնի նաւագործարանի մէջ։ Պողպատէ շինուած է ու վրան փայտով ծածկուած։ Մէկ պտուտակ միայն ունի։ Երկայնութիւնն է 80 մէթր և լայնութիւնը 14։ Ունի 3222 թոնօ տարողութիւն, երեք հազար ձիու ոյժով մեքենայ մը և ժամը 16 հանգոյց արագութիւն։ Նաւագնդրուն թիւն է 426։ Բաւական թնդանօթ ունի և թորպիլ արձակելու երկու խողովակ։

ՄԱՆՏԱ.ԲՈՍ.—Մօտերս օսմ. և օտար երկիրներու Քրիստոնեայ միջեւ մանր-բոսի փոխանակութիւն պիտի կատարուի։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ այդ գործողութիւններուն համար Օսմ. Պանքան տասը հազար ոսկի վարկ մը բանայ՝ հիւանդարանի ու Քրիստոնեայ վերատեսչութեան անունով։

ՀԱՆՐԱՑԻՆ ասողովական յանձնաժողովը երէկ դատարանում քաղաքապետ Բրլաքի փաշայի նախագահութեամբ։ Անգլիացի Տոքդ. Պիշ ալ ներկայ գտնուեցաւ։

ՄԱՐՍԻԼԻԱՑԻՆ կ. Պոլիս եկող Մարսիլիայի էքուաբքոր շոգենաւին նաւագներն մէկը կասկածելի նշաններով հիւանդացած ըլլալով, շոգենաւը առանց Իզմիր մտնելու, ուղղակի Քլազոմէնի մաքրանոցը տարուեր է։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ քննիչ տոքդ. Քոշնի էֆ. որ արձակուրդով Իզմիր գացած էր, հրաման առաւ մայրաքաղաք դառնալու համար։

ԺԱՆՏԱՄՏ.—Աղեքսանդրիոյ մէջ, ուրբաթ օրը, մէկ դէպք պատահեր է և Մէյթրիսմէրի մէջ ալ մէկ մահ։

ԿՈՎԿԱՍ հաստատուած Հելլենացիները խնդրեր են Օկիա Թագուհիէն միջամտել Ռուսիոյ կայսեր մօտ, որպէսզի իրենց վարժարաններուն մէջ յունարէնի ուսանումը չարգիլուի։ Ցունաստանի Թագուհին խոստացեր է հարկ եղածը ընել։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Ցունաց Պատրիարք Տ. Դամիանոս, այսօր, կ. Պոլիս կը ժամանէ ռուսական շոգենաւով որ ուղղակի Գալաթ պիտի երթայ։ Երուսաղէմի Պատրիարքութեան կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչը և Հալէպի, Տիրապէտքի ու Ատանայի մեթրոպոլիտները, ինչպէս նաեւ Պատրիարքական փոխանորդը Գալաթ պիտի երթան դիմաւորելու Տ. Դամիանոսը։

ՊՐԻՍԷԼԻ օսմ. դեսպանատան նոր խորհրդական Գալաֆեան Միհրան էֆ. իր պաշտօնատեղին ժամաներ է։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ. — Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին երեք հարիւր յիսունէ աւելի բուսէլիքի խլամ գաղթականներ որոնք Իզմիրի զրկուեցան, այդ կողմերը բնակութիւն հաստատելու համար։

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ սպառազինումներու համար քանի մը տարիներու վրայ եղած յանձնումով գանձուած դրամներուն հաշուական գործողութեանց հսկելու պաշտօնով Մալիէի մէջ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ Հալէպի նախորդ կուսակալ Բաֆֆի փաշայի նախագահութեամբ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Աւստրիոյ ու Իտալիոյ դեսպանները, երէկ Բ. Դուռը երթալով յանդիսաւոր տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՊՈԼՍՈՅ ազահովութեան տնտուկին կան պատիւներ ընծայեց իշխանին։ Ասալտէրթ իշխանը ժամ 11 ուկէսին մօտ կայսպալատ ժամանեց և Վեկ. Սուլթանին հետ տեսակցեցաւ։ Ժամ 12ին մօտ իշխանը իր հիւրամեծարին հետ գնաց Մէջբասմ Քէօշկը։ Քիչ վերջը նոյն քէօշկը գնաց նաեւ Վեկ. Սուլթանը և փոխադարձ այցելութիւն տուաւ։ Ժամ 1ին սկսաւ կայս. հարկերոյթը, որուն ներկայ գտնուեցան նաեւ նախարարներ ոմանք, Գերմանիոյ դեսպանը, դեսպանատան պաշտօնեաներն մէկ քանին, իշխանին հետեւորդները և պալատական պաշտօնատարներ։ Կայս. պալատան նուագածուներու խումբը մինչեւ վերջը գեղեցիկ կատարներ նուագեց։ Հարկերոյթը տարաբնոյա։ Ժամ 2ին։ Իշխանը, հետեւորդները և Շաքիր փաշա ու հիւրամեծար Նաստը փաշա, ժամ 4ին պալատական կառքերով Տոլմա Պաղչէ իջան։ Իշխանը իր հետեւորդներուն հետ Բհնպէր շոգենաւակով Շարլոթ մարգարէն գնաց։ Շաքիր ու Նաստը փաշաները Տոլմա Պաղչէի քարափէն հրաժեշտ ալան իշխանին։

—Օտար դեսպաններու մեծ մասը, երէկ, գերմանական դեսպանատունը երթալով իրենց անունները արձանագրեցին այցելութիւններու տոմարին մէջ։

—Կայս. պալատն կողմէ, երէկ, զանազան ուսելիքներ, սիկարներ և այլն դրկուեցան Շարլոթ մարգարէի նաւազներուն։ Շարլոթ ոչչափ տաեն որ Պոլսոյ նաւահանգիստը մնայ, ուսելիքը պիտի տրուի կայս. պալատն կողմէ։

—Իշխանը երէկ գիշեր Շարլոթ մարգարէի մէջ անցուց։

—Գերմանիոյ ընդհանուր հիւպատոս Պ. Սթէմբրիս և օսմ. Ծառայութեան մէջ գտնուող գերման պաշտօնատարները, երէկ, Շարլոթ մարգարէը երթալով այցելութիւն տուին իշխանին։

—Բհնպէր շոգենաւակը իշխանին ազատութիւնը տակ դրուեցաւ։

—Շարլոթի հրամանատարը, երէկ, այցելեց ծովային ու նաւահանգիստի վերահսկութեան պաշտօնատունները։

—Իշխանը, այսօր, պիտի ճաշէ գերմանական դեսպանատան մէջ։

—Այս իրիկուն սեղան պիտի տրուի Շարլոթի մէջ։

—Նիվրուզ շոգեմատոյկը յայտարարեցաւ Շարլոթի սպաներուն և նաւային ուսանողներուն։

—Շարլոթ 1885ին շինուած է Վիկիկիմհավէնի նաւագործարանի մէջ։ Պողպատէ շինուած է ու վրան փայտով ծածկուած։ Մէկ պտուտակ միայն ունի։ Երկայնութիւնն է 80 մէթր և լայնութիւնը 14։ Ունի 3222 թոնօ տարողութիւն, երեք հազ

անօրէնը ու օգնականը հինգ հազարական ոսկի երաշխաւոր պիտի տան. իսկ մեւ երեսունի չափ պաշտօնեաներն ալ հազար ոսկիէն մինչեւ երկու հարիւր յիսուն ոսկի։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ հեռագրաթելերն կայարաններուն մէջ ազգային գործածութիւնը պաշտօնեաներու մէջտեղ քննութիւնը աւարտեցաւ և հետեւեալ տասը անձերուն թուրքերէնի, ֆրանսերէնի ու անգլերէնի կարդալութիւնը հաստատուեցաւ.— Հասան Սաղրի, Մէհմէտ Ալի, Մէհմէտ Մէհմաւէ, Եուսուֆ Զէկա, Յակոբ Աւետիսեան, Կարապետ Ասատուրեան, Յակոբ Զէրքէսեան, Յորջ Տիլոնի, Բահմի Կուրեմի և Եուսուֆ Իլիաս էֆ.ներ։ Ասոնք հիմա մէկ տարի Բերայի հեռագրատան մէջ պիտի ծառայեն, 250ական ղրշ. մասթէշակով։

ԶԱՄՊԱՌՕ ՓԱՇԱ, Վաղը, Եգիպտոս կերթայ, ձմեռուան եղանակը անցնելու համար։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Հոկտ. 1էն 8 կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերուն թիւն է 197, որոնց 5ը՝ թիֆոյէ, 1ը՝ կեղծամահէ, 2ը՝ հոգսահիթ, 12ը՝ կարմրախտ, 6ը չնչդական գործարաններու հիւանդութիւններէն և միւսները զանազան պատճառներէ։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԻՓՓԻն սեպտեմբեր ամսուան հասոյթն է 173,000 օսմ. ոսկի։

ԱՌԻԵՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Լանտոնէն ստանուած լուրերու նայելով խահուէի գինը 1 էլիէն 6 բէնս բարձրացեր է։

—Սուսամի գինը ինկած է եւրոպական հրապարակներուն վրայ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտքի վարչական Խորհուրդը կ'ուսումնասիրէ դրոշմթուղթի նոր կանոնագիր մը։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ կրթական նախարարութեան յանձնեց՝ Սրուանդզմի մէջ հին լեզուներու համար վարժարան մը հաստատելու մասին արուած խնդրագիրը։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ պարսկական նոր դեսպան Միրզա Բիզա խանի գոյները երեք հարիւր սնուկները մէջ դրուած՝ մայրաքաղաքս բերուեցան։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԲՈՒՄԷԼԻի երկաթուղայ Ընկերութիւնը կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսոյ և Հէպիզէվոյի (Պուլկարական սահմանագլուխ) միջեւ բանող պայմանագրական թիւ 4 ու 7 կառախումբերը ջնջուած են հոկտ. 20էն (Ն. Տ.) կիրակի օրուընէ սկսեալ։ Նոյնպէս երկուընէ սկսեալ ջնջուած են Կ. Պոլսոյ և Իսիրէրի միջեւ բանող խառն թիւ 62 և 61 կառախումբերը։ Այդ կառախումբերուն տեղ երեւեցեալ պիտի սկսին 2 նոր կառախումբեր թիւ 4 Տ. և 7 Տ։ Առաջինը Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի ամէն օր ժամը 3էն (Ը. Ե.) և Հէպիզէվօ պիտի հասնի յաջորդ օրը ժամը 6.9էն (Ը. Ե.)։ Այս վերջին քաղաքէն անդին թիւ 4 պայմանագրական կառախումբը պիտի շարունակէ իր կանոնաւոր երթեւեկութիւնը։ Երկրորդ կառախումբը Հէպիզէվոյէն պիտի մեկնի ամէն օրը ժամը 9էն (Ը. Ե.) և Կ. Պոլիս պիտի հասնի 2.31էն (Ը. Ե.)։ Արեւելեան Ճեպընթաց կառախումբը մինչեւ ցնոր անօրինութիւն Պուլկարիայէն ուղղակի պիտի անցնի, պայմանաւ որ Հէպիզէվիզոյէն մինչեւ սերպիական սահմանագլուխը առողջական բժիշկ մը ընկերանայ կառախմբին։ Հէպիզէվիզոյէն մինչեւ Զարիցրատ (Սերպիա) գտնուած կայարաններուն պաշտօնեաները ոչ է յարաբերութիւն չպիտի ունենան Ճեպընթաց կառախումբին հետ, որուն ճամբորդներուն և պաշտօնեաներուն խստիւ արգիլուած է կառախումբէն վար իջնել և յարաբերութեան մէջ մտնել նոյն կայարաններուն մէջ գտնուող ամէն կարգի անձերու հետ։ Մեւս կողմէ Պուլկարիայէն արտասահման ելնող ուղեւորները կրնան աղատօրէն այդ կառախումը նստիլ։ Վարակեալ տեղերէ Պուլկարիա գրկուած ապրանքներու մուտքը արգիլուած է խստիւ։ Մաքուր տեղերէ եկող ապրանքները կրնան Պուլկարիա մտնիլ։ պայմանաւ որ վարակեալ տեղերէ եկած ապրանքներու հետ հպողդակցութեան մէջ դրուած չըլլան։ Վարակեալ երկիրներէ եւ քաղաքներէ գրկուած թղթատարական ծրարներու Պուլկարիա մուտքը խստիւ արգիլուած է։

ՕՐՈՉՏԻ ՊԱՒ վարժարանի մէջ գործուած դեղծումներու մասին ստանուած նոր տեղեկութեանց նայելով, կ'ըսէ Մալիւմաթ, մաքսէն ապրանք հանելու գործողութեանց մէջ գտնուած է գլխաւոր աղբիւրը։ Այդ գործին պիտի է Մարքօ անուն Հրեայ մը, որուն հրամանին տակ կը գտնուին Գառնիկ, Թադէոս, Վիքթոր, Սուտա, Եանքօ և Ֆիլիբ անուն անձերը։ Ասոնք երբ դրամի պէտք ունենան, իրենց պետէն կ'առնեն և այս վերջինն ալ տոմսակ մը գրելով Պ. Պէլիսի, հարկ եղած դրամը կ'ուղէ։ Պ.Պէլիս վճարումը ընելէ առաջ այդ տոմսակը զատելով 20 հազարի տեղ 30 հազար կը գրէ և մէկ գրիչով 10 հազար ղրուշ կը շահի եղեր։ Ընդհանուր անօրէն Պ. Հէրման Պաս, որ ղեղծման լուրը առնելուն Կ. Պոլիս եկած էր, քննութիւն կատարելով հաստատեր է թէ ղողգուած դումարը 20 հազար ոսկի է և ոչ թէ 10 հազար։ ինչպէս ծանուցուեցաւ։ Այդ դումարը տակաւին վերջնական կարելի չէ համարել։ վասն զի հաշիւներուն քննութիւնը կը շարունակուի։ Մալիւմաթ կը յայտնէ թէ Մարքոյի և միւսներուն համար ալ կասկած կայ թէ մեղսակից են։

ՍՈՖԻՍՑԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ տեղւոյն ոստիկանութիւնը ձերբակալեր է պուլկարական պանքասմանները կեղծող չարագործները։

ԻԶՄԻՐԻՆ կը գրենթէ, անցեալ երկուշաբթի, Այազմի երկաթուղին, Տէնիզլիի մօտ, իսլամ տղայ մը կոխուեր է։ տղան անմիջապէս մեռեր է։ Նոյն կառախումբը, հետեւեալ օրը, ուրիշ իսլամ տղայ մը կոխտելով գլուխէն ծանրապէս վիրաւորեր է։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ շրգենու մը, երկի առաւ, Ոսկեղջիւրէն դուրս ելած տեսն, նաւակ մը ընկղմեց, բայց մէջը գտնուողները՝ չորս հոգի՝ ազատուեցան։

ԱԿՌՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակառներու շէջոյութիւնը կը ՀԱՍԱՏ արտասանութեան և դէմքը կը ուեւորէնէ։ Առանց լաւ ակառներու, բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։— Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնազուրկ անձերու դիմել Տքթ. Պաւիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երբուն և անարմատ ակառները արհեստական ամենադիպուկ ու ամենահաստատուն ակառները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, և այլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամէնէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պաւիի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարեալ գոհ մնալէն ետքը միայն տակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դրամնէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուն 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

Ազգային Լուրեր

Հանգուցեալ Յարութիւն փաշա Տատեանի թաղման մասին, ինչպէս երէկ գրած էինք, կը սպասուէր բազմաբազմութիւն հրամանի։ Երէկ կայսերական թիկնապահ մը Տատեանց բնակարանը երթալով՝ կայսերական յանձնեց, որուն համաձայն հանգուցեալ փաշան պիտի թաղուի Պէշիկթաշի եկեղեցիին մէջ։ Այս առաւօտէն իսկ մահակալներ կը դրկուին բոլոր պետական պաշտօնատներու ու դեսպանատուն, ինչպէս նաեւ ազգային եկեղեցական ու աշխարհական անձնաւորութեանց և հայու օտար լրագիրներու։ Այս կարգադրութեանց հոգը սահանուած է Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ գործակատար Կարապետ էֆ. Աստարճեան։ Իսկ եկեղեցական կարգադրութեանց վրայ կը հսկէ հանգուցեալին տանդերէցը՝ Տ. Մկրտիչ Հայրը։

—Կայս. Անձնական Գանձէն վճարելի ծախքը կը հաշուուի 150 ոսկի։

—Զորեքշաբթի օր Պատրիարքարանը գոց պիտի մնայ ի նշան սուգի և յաջորդիկայ ուրբաթ օր ալ Քաղաքական կամ Խառն ժողովը նիստ չպիտի գումարեն։

—Մագրիգիւղի վարժարաններն ալ փակ պիտի մնան վաղը։ Թաղական Խորհրդոյ անդամները դպրոցի աշակերտներուն հետ ներկայ պիտի գտնուին յուղարկաւորութեան հանդէսին և իրենց կողմէ ծաղկեպսակ պիտի դրուի հանգուցեալին դագաղին վրայ։ Յուղարկաւորութեան ատեն նոյն եկեղեցիին զանգակն ալ պիտի հնչուի ընդհատաբար։

—Շաբաթ օր, մահուանէն առաջ, դեսպանատուններու թարգմանները Տատեանց բնակարանը երթալով՝ Ն. Բարձրութեան որպէսութիւնը հարցուցած են։

—Հոկտեմբեր 15էն, Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութիւնը պիտի կատարուի Աստանայի մէջ, ուր կը գտնուին արդէն Պատրիարքարանի ներկայացուցիչ Տ. Սահակ Սրբազան և Կաթողիկոսական Տեղապահ Տ. Կիրակոս եպիսկոպոս։ Շրջակայ Թեմերուն հրաւէրներ ղրկուած են՝ իրենց ներկայացուցիչները ղրկելու համար ընտրողական ժողովին։ Կառավարութեան կողմէ՝ ընտրական գործողութեանց վրայ պիտի հսկէ Աստանայի Մէջլիսի պէյը։

—Ս. Պատրիարքը այս առաւօտ Պատրիարքարան գնաց, նախագահելու համար Կրօնական ժողովին և նպաստից Յանձնաժողովին։

—Երեւանէն կը գրեն սեպտ. 8 թուով. — «Թարգեան եպիսկոպոս յաղթանակը տարաւ։ Այսօր ստացուեց մի նոր կոնդակ, որով Թեմական դպրոցի ժամանակաւոր տեսուչ է նշանակւում ուսուցիչներից մէկը, կրօնի դասատու Ս. Տէր Գրիգորեան, և յետ են ընդունվում արձակված ուսուցիչները։ Ընդ ամէնը մի ամիս առաջ ստացուեց այն կոնդակը, որով կարգադրւում էր, որպէս ընդհանուր կոնդ. Թեմական դպրոցի համար տեսուչ ընտրել հոգեւորականներից, և ընդ ամէնը քսան օր է որ այդ կոնդակի առիթով հոգաբարձութիւնը ժողով կազմեց, ներկայութեամբ Ս. Կաթողիկոսի կողմից ուղարկված Մեսրոպ վարդապետ Տէր Մովսիսեանի և Մաքիէոս վարդապետ Մաքիէոսեանին։ Նոյնպէս և համաձայն այդ կոնդակի, տեսչի օգնական հրաւիրեց նախկին տեսուչ Դաւեան վարդապետին։ Պարզեան եպիսկոպոսը մնաց իր կարգին, ունենալով իր թեկնածուները։ և չստորագրեց արձանագրութիւնը։ Եւ մինչեւ համաձայն այդ կոնդակի և հոգաբարձական վճռի, որի կոնոնաւորութեանը ներկայ և վկայող էր Ս. Կաթողիկոսի առանձինն կոնդակով ուղարկված Մեսրոպ վարդապետը, սպասվում էր վերջնական կոնդակի, որով պիտի հաստատվէր այդ վարդապետներից մէկին ու մէկը, և մինչեւ՝ մինչեւ ցարդ խօսք չկար հին ուսուցիչներին նորէն պահելու մասին, յանկարծ այսօր ստացվում է մի բոլորովին այլ բովանդակութեամբ կոնդակ։ Մի երկու օր առաջ հոգաբարձութիւնը դիմեց Կաթողիկոսին՝ մի վերջնական գրութեամբ։ Մենք չգիտենք այդ գրութեան բովանդակութիւնը, բայց չենք կասկածում, որ ժողովրդի ներկայացուցիչները անշուշտ նրա իրաւունքների մասին են խօսել։ Այդ գրութիւնը արժանացել է Ս. Կաթողիկոսի ուշադրութեան թէ ոչ, դարձեալ չգիտենք։ Բայց այս անգամուայ կոնդակի հետ ուղարկվել էր Կարապետ վարդապետը, որ եկել էր համոզելու, որ հոգաբարձութիւնից արձակված և կոնդակով նորից ընդունված եօթն ուսուցիչներից գոնէ երեքը իրանց կամքով հրաժարական տան։ Բայց բանն այն է որ, ինչպէս ասում են, այդ ուսուցիչները չեն ուզում հրաժարվել, ուրեմն էջմիածնի «փոլիթիքան» քարի դէմ է առել։ Պարզեան եպիսկոպոսը խոստացաւ համոզել երեք ուսուցիչներին՝ հրաժարական տալու։ Բայց կասկածելի է դա։»

—Կիւրինէն կը գրեն մեզ սեպտ. 27 թուով.— Տեղւոյս Ազգ. Որբանոցի արհեստանոցին մէջ ցարդ մի միայն կօշկակարութիւն կ'ուսուցուէր պատանիներուն մէջէն 15 ընդունակ որբերու։ Լաւ ուրախալի է տեսնել որ վերջերս Ս. Պատրիարք Հօր հրամանով՝ նոյն արհեստանոցին մէջ բացուած է կահագործութեան ճիւղ մըն ալ, որուն՝ ինչպէս կ'իմանանք, իրը դրամագլուխ տասն և հինգ օսմ. ոսկի յատկացուած է Պատրիարքարանէն։ Այս արհեստը կուգայ իր կարգին մեծ պակաս մը լեցնել, ըստ որում ամէնուս հիւանները ցարդ նահապետական դրութեամբ գործածելով իրենց արհեստը, զարգանալի է որ փափաքած չեն քայլ մը իսկ յառաջդիմել։ Աւելորդ չենք համարիր ծանուցանել նաեւ, որ լաւագոյն է վերջ բաղձացեալ գործադրութեան արհեստն ալ մուտ գտած է անդ, ձեռամբ Սեբաստացի Յովհաննէս էֆ. Գարթիքեանի, որ գրեթէ երեք ամիսներ առաջ մասնաւոր յորդորանքով Տ. Յեսու քահանայի, ընտանիքով ասդ եկած է և Զարգոր Թաղի մէջ հաստատուած ըլլալով, նոյն Թաղի Ազգ. Ս. Մեսրոպեան վարժարանի ներքնայարկը, հոգաբարձութեան հետ համաձայնութեամբ մը, արհեստանոցի վերածած է 20-25 թեկեկեան հաստատած է իր հաշուին, ուր կը յաճախեն Զարգ–Զարգէն և յարակից Թաղերէն շուրջ 50 աղջիկ և կ'աշխատին պատրաստելու բաւական ընտիր գորգեր։ Կը լսենք նաեւ թէ Գարթիքեան էֆէնտի մտադիր է նոյն վարժարանին յարակից սենեկի մը մէջ կազմերագործութեան ճիւղ մըն ալ հաստատել և թէ՝ Գարթիքէի՝ ու թէ՝ Շուղրոլ Թաղերու մէջ ալ գորգագործութեան մէջմէկ մասնաճիւղ բանալ, որոնք բնականաբար խիստ օգտակար պիտի ըլլան։ Շնորհակալութիւն Գարթիքեան էֆ.ի և յաջողութիւն այդ ձեռնարկներուն։

«Ամվերջի արձակուրդները աւարտած ըլլալով՝ հոգեւոր բարեւեցան տեղւոյս կրթական հաստատութիւնները։ Մայր վարժարանի հոգաբարձութիւնը նախորդ տարուան դպրոցական ներքին անկանոնութիւններէն և ամուլութենէն վհատած ըլլալով՝ հրաժարական մատուցած էր Քաղաքական ժողովին, որ սահմանուցաւ նոր հոգաբարձութիւն մը ընտրելով՝ ուրեմն սոյն պաշտօնի մէջ օգտակար հանդիսացող կարգ մը ազգայիներ պաշտօնի կոչել և իրենց յանձնել կրթական գործը։ Նորընտիր հոգաբարձութիւնը առաջին առթիւ կարեւոր փոփոխութիւններ ընելով ուսուցչական մարմնին մէջ, պաշտօնի կոչեց փոքր և կարող անձեր, որոնք, եթէ համերաշխութեամբ ընդդիմեն իրենց նուիրական պաշտօնը, անտարակոյս պիտի կրնան օգտակար ըլլալ ազգ. մանկուոյն մասնաւորապէս ազգ. մանկուոյն մասնաւորապէս։»

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Սալիպան էֆ. Գալֆեան իր ամուսնութեան առթիւ 500 ղրշ. նուիրած է Հիւանդանոցիս։

(Հոգաբարձութիւն)

ԲԱՐԶԱՊԱՏԻՒ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՓԱՇԱ ՏԱՏԵԱՆ

ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ԴՈՐԵՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ե Ի

ԱՆԴԱՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ՅԻՒԴԻՆ

Կնքեց իր մահկանացուն կիրակի օր, Հոկտ. 7/20ին, ի հասակի 71 ամաց, ի խոր սուգ մահակալելով իր ընտանիքը և Համայն Տատեան գերդաստանն, և բովանդակ Ազգը։

Յուղարկաւորութեան հանդէսը պիտի կատարուի Զորեքշաբթի, Հոկտ. 10/23ին, ի ժամ 4 (Ը. Թ.), Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Պէշիկթաշի Ս. Աստուածածին եկեղեցին, որու գաւիթին մէջ պիտի ամփոփուի արդէն պատրաստուած իր անձին յատուկ դամբարանին մէջ։

Բերա, 8/21 Հոկտ. 1901

Պ. ՀԱԼԱՃԵԱՆ

ԲԱՐԻՋԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ՏՕՔԹԷՐՕՐ ԱՆ ՏՐՈՒԱ

Փ Ա Ս Տ Ա Ր Ա Ն

Թահմասպուլունեան խան (Պանք Օթօմանի դիմացը

Կալաթա 4—10

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս դը Քոնսթանթինոբլը)

ՍԵՐԳԻԱ

ՊԷԼԿՐԱՏ, 21 հոկտ.— Աքուրչինային մէջ ազատական Պ. Պ. Ռիզարոյ ու Վէլիքաովիչ բողոքներն այն իրողութեան դէմ թէ Մերկոյտին և Աքուրչինային երկուքան համաձայնամբ ժողովին ատենապետած է Մերկոյտին ատենապետը։ Նախարար Միլանովիչ պատասխանեց թէ հիմնական նոր օրէնքին արամադրութեանց համաձայն Մերկոյտին ատենապետը պէտք է ատենադրեսի երկու ժողովներուն հաւասարական նասին։ Յայտարարեց նաեւ թէ հակառակ հարցապնդողներու յայտնած կարծիքին որուն համաձայն երկու ժողովները վերապահի մահուան աթոռ միայն հաւասարական նիստ պէտք է գումարեն, երկուքան հաւասարական նիստը կ'արդարացնայ այն կարեւոր գործին համար, որով թաղաւորը երդում ըրաւ։ Աքուրչինան յետոյ օրակարգին անցաւ։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՔԼԷՐՄՈՆԻՆ.—Զուլակէլոքի մօտ Անգլիացիներու խումբ մը գերի ինկաւ Պոէրներուն ձեռքը։

ԻՏԱԼԻԱ

ՊԱՍԹԻԱ.— Լինկուիծէթայի Թաղաւորական ընտրութեանց առթիւ շփոթութիւններ ծագեցան։

ԱՐԿԱՏ ՄԸ

ԼՈՆՏՈՆ.— Մանչի Լրանցքը գտնուող շոգենաւի մը մէջ պայթում մը տեղի ունեցաւ։ Նաւաստիներէն տասը հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցան։

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

ԲԷՇԹԱ.— Խարդարանին նոր անդամները հոկտ. 28ին պիտի ներկայանան Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր։

ՍԻՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑՔԸ

ԻՍՄԱԻԼԻԱ.—Հոկտ. 11էն 20 Սիւէզի ջրանցքէն 66 նաւեր անցան։ հասոյթ գոյացաւ 2,420,000 ֆր.։

(Աժանս Նասիոնալ)

ԼԷՈՆ ԺԳ. ՊԱՊԸ

ՀՌՈՄ, 21 հոկտ.—կը ծանուցուի թէ Լէոն ԺԳ. պապին առողջական վիճակը վերջերս է։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԸՆ.— Մ. Նահանգաց նախագահը՝ Պ. Ռուզվելթ յայտարարեց թէ պիտի չի միջամտէ հարաւային Ափրիկէի պատերազմին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սմինց պոէր հրամանատարը անգլիական ջոկատ մը բանեց Տորնբրէյնթի մօտ։

ԲԱՐԻԶ.— Ամթերատանէն կը հեռագրեն թէ Թրանսվալի փոխ նախագահ Պ. Շալզ Պրիկեր՝ Քրիկէր նախագահին ուղղած մէկ տեղեկագրին մէջ կ'ըսէ թէ Պոէրները 15000 ատրամաթեր գտնած են Բարբոյտի մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Հաստատուեցաւ այն զրոյցը թէ Տէվէր զօրավարը մեռած է։

ՕՐԼԷԱՆԻ ԴՈՒԻՏՍԸ

ԲԱՐԻԶ.—«Գոլոաս» կ'ըսէ թէ Օրլէանի դուքսին՝ Անգլիոյ Թագաւորին ընելիք այցելութիւնը քաղաքական մեծ կարեւորութիւն ունի։

ԵՈՐԿԻՈՍ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

ԲԱՐԻԶ.— Գունտատանի Թագաւորը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարիզի անգլիական դեսպան Սըր Էմմանուէլ Մընսընի հետ։

ՍԵՐԳԻԱ

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Սերպ լրագիրները մեծ հառնդով կը դրուատեն արքայական դահճաքը որ կը հաստատէ թէ Սերպիա լաւ յարաբերութիւններ ունի Թուրքիոյ ու Ռուսիոյ հետ։

Գ. ՏԷԼԻԱՆԻՍ

ԱԹԷՆՔ.—Գ. Տէլիանիսի առողջական վիճակը գոհացուցիչ է. կառքի արկածը հետեւանք մը պիտի չունենայ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերմանիոյ մաքսային նոր սակագոյցը երեսփ. Ժողովին պիտի ներկայացուի, նասաշրջանը բացուելուն պէս։

ՄՈՒԶՈԼԻՆՕ ԱՒԱԶԱԿԻՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ.—Հռոմէն կը հեռագրեն թէ նշանաւոր ուսուցակապետ Մուզոլինօ ձերբակալուեր է Ուրպինօ լեռներուն վրայ։ Մուզոլինօ կ'ուզէր Անգոնա երթալ, ուրկէ Ֆիումէ և Թրիէսթէ պիտի ուղեւորէր և անկէ ալ արտասահման։ Ձերբակալութիւնը դիպուածով կատարուեր է։ Հեծեալ զինուորներ կասկածելի մարդ մը նշմարելով մօտեցեր են անոր. այդ անձը փախեր է, բայց զինուորները հետեւելով յաջողեր են ձերբակալել զայն, բուռն ընդդիմութենէ մը ետքը։ Ոստիկանէն բերուած մարդեր հաստատեր են թէ այդ անձնէն Մուզոլինօ։ Լրագիրները կ'ըսեն թէ ուսուցակապետը Ֆրանսա պիտի երթայ։ Թայ եղեր և անկէ ալ Ամերիկա։

ՄԱՐՈՒՐ.— Թանձէրէն ուղղուած հեռագրի մը նայելով Մարոքի վիճակը ծանուցեր է Թանձէրի օտար դեսպաններուն թէ բանակ մը կը ղրկէ պատժելու՝ երկու Սպանիացիները գերի բռնող ցեղերը։ Հաւանական նկատուելով որ այդ ցեղերը ընդդիմանան, նոյն ուղը բնակող օտարները հեւիրուեր են երեսուն օրէն հեռանալ զինուորական գործողութեանց չըլլանակէն։ Ասկէ կը հեռաւի թէ մինչեւ երեսուն օր զինուորական գործողութիւն պիտի չկատարուի։ Վիճակը յայտարարեր է օտար դեսպաններուն թէ որոշած է խստիւ պատժել նոյն ցեղերը։ Տակաւին յայտնի չէ սպանիացի գերիներուն գտնուած տեղը։

ԴՅԱԼԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Բամ. Գոնսոլիտ Մեռի Դ.	Օ. Ա.	95	28
Ամէնէն բարձր գին	»	95	29 1/2
Ամէնէն վար գին	»	95	27
Բուլգէլի երկթ. գոց.	Տր.	98	75
Ամէնէն բարձր գին	»	99	37
Ամէնէն վար գին	»	98	75

ԲԱՆԱՐՈՒՄ 9 Հոկտեմբեր

Սամ. Գոնսոլիտ Մեռի Դ.	Ֆ. Դ.	95	27
Բուլգէլի երկաթուղի	Տր.	98	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէգի		12	30
Սամ. Պանքա		—	—
Բէյէի ծէնէրալ ՕՅԻՀ.		0	10
Սամ. ՕՅ. Եանմ է Վալէօր		0	12
Թրամուէյ բաժնեթ.		3	75
» ֆէնէրոնս		1	60
« պարատ.		480	—
Բարաֆ Դ. Պոլսոյ		165	—
Թրամուէյ		77	—

ՓՈՔԱՆ ԱԿԱԳԻՐ

Իսանանք ամիս	Ղրշ.	110	—
» » » չէք	»	110	25
Բարեկ »	Տր.	22	82 3/4
» » » չէք	»	22	82 3/4
Գէլլին անանոս չէք	Մարք	18	57
Վիթէնեան չէք	Տրաք.	32	78

ԴՐԱՄԱՆԻՇԻ ՀԱՆԱՑՔԷ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	25
Անգլիական ոսկի	»	110	03
Ռոլ խիէնկու	»	90	20
Գիրմէց	»	52	08
Մէճիտիէ ասլամա	»	108	05
Մէճիտիէ	»	99	—
Բուլգէր Գիրատցամ	Օ. Ա.	8	61

ՍԻՐՈՎՊԵԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 21 Հոկտեմբեր

Ֆրանս. Ֆոնտ 3 %		100	42
» » 3 1/2 %		101	75
Սամ. Գոնս. ուէյթ Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	80
) գոց.	»	23	67
» » » Բ.	»	49	05
» » » Գ.	»	25	80
Սամ. Պայս. Պանքա	Ֆր.	519	—
Օսմանիէ	»	433	—
Բուլգէր երկաթուղի	»	100	25
Սամ. մարատասն	»	508	—
Սամ. Ռէգի	»	309	—
Բրքսելի Թրաքթ 4 %		483	—
Եէնիի Լիսէ	»	981	—
Թաղական Քանոն	»	98	80
Ֆրանսական ոսկեստրի	»	69	80
Քրէտիտ	»	79	—
Ֆէլ. Շնանի վրայ	»	25	115
Գրամոզայ	»	—	3

ՊԵՐԼԻՆ, 21 Հոկտեմբեր

Ռուսլը	»	216	35
Բուլգէրի երկաթուղի	»	98	—
Գնաս. երկթ. տրամանուղի	»	97	80
Փ. Գ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	265

ՎԻԵՆՆԱ, 21 Հոկտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	239	20
Բուլգէրի երկաթուղի	»	93	50
Սամ. Գնէժ	»	275	—

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՍՊԱՆԵՐԵՑԻ

396, Մեծ փողոց Բերա, 396

Տեսնել 4րդ երեսը

Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ԲԻՒԶԱՆԴԵԱՆ ԴՐԱՏՈՒՆ

Դալաթիա, Սեղրոս խան թիւ 5—7

Հայերէն, Գաղղերէն և Տաճկերէն դպրոցական դասագրոց և դպրոցական պիտոյից համար մեծագոյն մթերք, նուէրի յատուկ գիրքեր, Վիքտոր Լապլաշի աշխարհացոյց մեծադիր քարտէզներու, բուսաբանական և կենդանաբանական պատկերաց ընտիր հաւաքածոյ մը հանդերձ նմուշներով միշտ պատրաստ կայ։

Նոր հրատարակութիւն

Մահկանաց—Սրբազան պատմութիւն Նոր Ուխտի— չորրորդ անգամ 4 ղրուշ։— Թոփխանա— Նոր ընթացք Ֆրանսերէն լեզուի, 4 ղրուշ։—Զատու—Նամակագրութիւն գաղ.—տանկ. 12 1/2 ղրուշ։

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ վերաբերեալ ամէն կարգի նիւթերու և ՏՐԻՕՊԷԼԵԱՆ նուէրներու միակ կենդրոնատեղի։

ԶՐՈՒՑԱՏՐԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱՅԻ ԼԵԶՈՒԻ (1901)

Ի պէաս վարժարանաց եւ ինքնանոյ ուսանողաց

Հայերէն վերածեց Գեորգ Ե. Կէլեան

Սոյն Քերականութեան մէջ հարթուած են Անգլերէն լեզուի բոլոր դժուարութիւնները։ Ամէն անոնք որ կը փափաքին ՍՈՒՂ ժամանակի մէջ «սորվիլ և ՈՒՂԻՂ սորվիլ անգլերէն լեզուն», թո՛ղ անգամ մը փորձեն սոյն դասագիրքը։

Դիմել Ե. Սրապեան գրատուն,

ՄԱՐԶՈՒԱՆ,

Եւ կամ հրատարակչին՝ Herrn Julius Groos Verlagsbuchhändler HEILDELBERG (Allemagne)

773 4—8

Ի Բարիզ վկայեալ իրաւագէտն փաստաբան Ա. Ա. էֆ. Սուրէնեան որ 15 տարիէ ի վեր Կ. Պոլիս Շէխիսլամ խանի մէջ հաստատուած էր, իր գրասենեակը այս անգամ փոխադրած է Կալաթա, Խավեար խանի կից Ալեքսիատի խանը, գետնայարկ թիւ 4, ուր կը գտնուի բացի կիրակէն ամէն օր մինչեւ 4էս օր։ Կը ստանձնէ դատեր քաղաքային, առեւտրական և չէրիի դատարանաց յատուկ։ Թրքերէն, Ֆրանսերէն և Հայերէն լեզուով կը խմբագրէ ու անդրադարձաբար կը թարգմանէ օրինական ամէն տեսակ գրութիւններ։ Սարհրդակցութեանց գինը չափաւոր է։ 16—20

1803

IMPERIAL

ԻՄՊԵՐԻԱԼ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ԸՆԴՐԻՄ ՀՐԴԷՀ

Հաստատեալ ի Լոնտոն 1803ին

Դրամագլուխ	Ա. Ո.	2,900,000
Վճարուց հատուցուած		16,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, չէնք և այլն խիստ չափաւոր գիներով

Դեր-զորձակատար Լիազօր գործակ. Թուրքիոյ

ՏՈՍԻՈՆ Տ. ԳՈՒՐԳԵԼԻ Շ. Բ. ԳԻՒԹԷՐԸ

Ղալաթիա, Ինայէթ Խան

ՀՐԱՇԱԼԻ ՀԱՆՐԱՑԵՒ ՋՈՒՐ

ԱՆ

MIRACULOUS SKIN OINTMENT

ՄՈՐԹԻ ՀՐԱՇԱԼԻ ՍՊԵՂԱՆԻ ՄԸ

Այս սպեղանին, որուն բուժիչ արդիւնքները իսկապէս հրաշալի են, բուսային նիւթերէ պատրաստուած է։ Մինչեւ հիմա հասարակութեան մատուցուած դեղերուն մէջ լաւագոյնն է ասիկա իր տեսակին մէջ։ Ստուգապէս կը բուժէ բոլոր մաշային ցաւերը։ Իր ազդեցիկ դեղ կը գործածուի տղոց և չափահասներու աչքի բորբոքման և առհասարակ բորբոքման և հազկեղի դէմ։ Կը բուժէ ամէն կարգի վէրքեր, ինչպէս նաև կեղերը (ulcères), պալարները (ցիպան), բորբոքուն ուռնքը, ուռոյցը (tumeur), մարքին դուրս տալը (éruption), խոյրը (սրանա), կուրծքի ցաւերը, ռուի դառնալը, մէջքի ցաւը, վիզը բռնուիլը, յօդացաւը, մկնցուցքը (tic), յօդակապերու ակտրուիլիւնը, կեղանկը (մաքիա), ճմլումները, ճաքուռուքները, հերուտուքները, արիւնոտրուիլիւնը, ցուրտէն առաջ եկած ճաքուռուքները, վէրքերը, ուռած եւ սեռուծիր ալէրը, մարքախտը, մատնաշուրքը, վարդախտի ճնճերը, մարքային ճնճերը։

Մորքի այս հրաշալի սպեղանին ալէրի ճիւանդուրեանց և վէրքերու համար լաւագոյն սպեղանին է։ Կը գեղեցկացնէ մարքը։ Միշտ օգտակար արդիւնքներ առաջ կը բերէ հետեւեալ հիւանդութեանց մէջ։ Երբ միւս բոլոր դեղերը և բժիշկները չեն կրնար բուժել զանոնք։ Ճերաթափուրիւն (սպէրրաս), օձացու (խրանցեր), որիին (թէմբէի) բորբոքուրիւն, վամբ այտուսներ, կարմրուրիւններ, ածելիի վէրքեր եւն. եւն։

Այս սպեղանին ալէրք է գտնուի ամէն տան և նաւերու մէջ։ Իւրաքանչիւր թիթեղէ տուփին գինն է 3 շիլին 6 բէնա։ Այս սպեղանիին յանձնարարութիւն ընողները պէտք է դիմեն յամաքային եւրոպայի միակ գործակալ Գ. Լամբնա Քաբուանայի վաճառատունը, որ կը գտնուի Կալաթա-Շիրլի թիմուէյի գիծին կայարանին մօտ, Կալաթա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 95-96։

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին

162, 924, 140 ֆունտ

Ցարկան եկամուտ, ապահովագրութիւններ և շահ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին

29, 765, 473 ֆունտ

Ընկերութեան հասարակութեան թուականն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսական թոշակ, եւն.

362, 858, 507 ֆունտ

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 բալիսներ տուած է որոնք 58,680,000 քուսանոն դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Գ. Գ. ԷՏՈՒԷՐԴ ԵՒ ՈՐԴԻ, Գոլաթա՝ Մէյտանգէդ փողոց, Ալալէմէի խան։

Մինորդներուն լաւ վարձատրութիւն տրուած ըլլայ։

Փոխ-գործակալութիւն, Զալաթիա, Մէյմանէդիի խան։

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆՈՆԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով հաստատուած 1853 տարի. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հին Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ ֆր. 967,321,496

Պահեստի դրամ ֆր. 270,096,743

Պէրլին Վիքթորիան ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, գկեանս թոշակ, եւն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Թուրքական ապահովագրութիւնի ներքեւ գոյ. առանց թիւնական գնողների

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, լաթաթական փոքր վճարումներով։—(մինոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն տոգենաւի, երկաթուղիի, քիւնեի եւն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ Մէկ Ֆրանքէ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այսպէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆ.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԳԱ Ընդհ. Գործակալ,—ԵՄԻԼ ՎՕԼԼ

Զալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Ինայէթ խան, թիւ 7, 8, 9։

VIN DE BUGEAUD

TONI-NUTRITIF au QUINQUINA et au CACAO

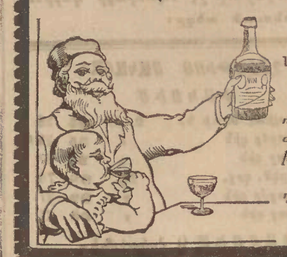

ՊԻԻԺՈՅԻ ԳԻՆԻ

ԿՈՐՈՎԻԶ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ՇԻՆՈՒԱԾ ՔԻՆԻՆԱՅՈՎ ԵՒ ԿԱԿԱՕՅՈՎ

Կորովիչ դեղերու լաւագոյնը։ Կը վերանորոգէ արիւնը, ուժերը, կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը զրգռէ ախորժակը, կը կազդուրէ սատմքային գործարանները, մէկ խօսքով կը յարմարի բոլոր տկար ու յոգնած մարդոց։

ՊԻԻԺՈՅԻ ԳԻՆԻՆ կը գտնուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՅ.— P. LEBEAULT & Cie

5, Rue Bourg-l'Abbé, PARIS

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻԶՕՐԻ ՀՈՒԶԱԿԱՀԱՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴՕԼ ՄԻՏԻ

Անհնար, կը ինչէ ֆէքհէնան. ֆիսպէր, Ներբլոռները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսուքները. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքարբորքման, արիւնամիզութեան, առանց միջացաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անզուտ և ուրիշ դեղերու հետ խառն սանդալները։

Ամէն քարթիւլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։

Ամէն դեղարաններ

A.

Երբ ամէն առթիւ կը ջանաք ձեր առողջութիւնը պահպանել, ուշադրութիւն դրէք որ ձեր գործածած սիկառի թուղթերն եւս առողջապահիկ ըլլան։ ՏԻՒՐ և ՊՕՆ և ՃԵՐՄԱԿ ԿՈՂԱՌՈՎ ՊՕՆ սիկառի ընտիր թուղթերը ջերմպէս կը յանձնարարուին, որովհետեւ առողջապահական օրինաց համեմատ պատրաստուած են։ 37—52

Գիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

արտադրուած Գիտ. Ուսումն. Ձեռնարք 534

CHles FAY, Perfumista

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ԶԿԱՆ ԻՒՂ

Ցայտնի է թէ մօրիւ ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձրմեռը ո՛րքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (էրիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ և կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետեւեալ պէտք է դիւրաշարել ուտողներէն, ստորին տեսակներէն, որոնք հրաշալակին վրայ կը ծախուին։ որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Գ. Հոգ թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մօրիւ ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անտգիւտ անաղարտութեամբ, եռանկիւնաձեւ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն և Բարիզի Իւնիօն տէ Ֆապրիքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծիքէն և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հոգի մօրիւ ձկան իւղը կը ծախուի դեղադրներու և դեղավաճառներու քով։ Միակ տէրն է Թ. Բ. Հոգ, 2 թիւ, Քասթիկլիօն Բարիզ։

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք տուն նեղուելու խնայ անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Նանսի նման ազդուցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փուքայէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօռեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և չատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱԲԱՊՐԱՆ ուրիշ ուժեղական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱԲԱՊՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարեալ մաքրելու։ Պնդութիւն, գլխուցաւ և սատմքի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաբապրան խմեն, կ'ազատին ընդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուներու մէջ։

504 52—56

ՅՈԳԹԻՕՐ Ե. ԱՐԱՊԵԱՆ

Տեսչ. ատամնաբոյժ Բարիզի

Ի ՍԷՔԷ ՊԷ ԲԷՔ, ԹԻՒ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Է. Թ.)։ Բ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սէրքէճի դեղարան Նալբանտ։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղբատաց ձրի 490

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԿ.

Ամերիկեան Միջազգային Ընկ.ն

Գլխաւոր վրայ ապահովագրութեան

Տեսչութիւն լնտոպա

Բարդիզ 1 և 3 Լը Բէլֆէյ փողոց (Գուվոռ տէ զ'Իդալիէնի անկունը)։

Զուտ փոխադարձ շահերը կը պատկանին Ընկ. ԱՄԲՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ։

1900 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պարտաւորութիւնն է Մէկ Միլիարտ 359 Միլիոն ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 6,230,000,000ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 660 միլիոն։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագիրք (բոլիս) ուրիշ շատ առանձնաշնորհումներ և առաւելութիւններ կը նեցոյց ապահովագրողը քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագիրները։ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ապահովագրին առարկելի չէ բան, և յանձնեն թուականին սկսեալ կերաշխաւորէ արհեստի, ընկերութեան և համբարդութեան յարակից բոլոր վտանգներն և մահուան ամէն պարագաները։ առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պահուն։ Ապահովագրին իրաւունք կու տայ տարուի տարի փոխառութիւններ ընել, որոնց դումարը նշանակուած կըլլայ կոնթառ Ապահովագրեալներ մուրհակին մէջ։ առաջին տարեվերջին սկսեալ, ապահովագրողին համար իրաւունքի անկում չկայ։ Ընդհանուր ապահովագիրը կ'վճարուի ի դէպ մահու ապահովագրեալ անձին ըրած բոլոր մասնաձեռներով, ինչպէս նաև ապահովագրեալ դրամագլխով և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել տալ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

Ն. Օն. ՀՈՒՌՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Գլխաւոր Գործակալ

Ա. ՁՈՒՆՈՒՆԵԱՆ

192 Վոյվոտա Վէքթորիս խան փողոց Զալաթիա

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կենդրոնատեղին Բէքերպուրկ Ընկերութեան տարարանը, Մեծ Մարքաթա 37 Ապահովագրութեանց գլխաւոր հիւղը ՀՐԴԵՀ.— ԿԵՔԵՆԻ.— ՈՒՔԷԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՈՒ.

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԵՒՐՄԷՆԻՋ

Զալաթա, Գալաթի փող (Էր տեղը Մատատան)

Երաշխաւորութեան դումար	121,765,333 ֆր.
1898ի հասոյթ	34,775,462 »
1881 են ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	164,172,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար

ԹԷՈՅՕՐ ԲԻՐԲԻՆ 524

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՛Ո Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵԾ ԹՈՂՈՑ ԲԵՐԷ 396

(Եանցի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըրուրեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատարբեր քաւուածքները մէկ անգամէն կը լրացնեն. ցաւով գիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նարահներ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և գիմացկուն արհեստական ատամներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմի ձեւաւորութիւն բաւարարի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն։

Բնական հիւանդութիւնց կատարելագործ կը բուժեն ինչպէս նաեւ թիթեղապել գնդաձեւ և ամենանուրբագործեալ ոսկեղէններ։ առանց ցաւի ատամահանութիւն։

Ե. Գ. Ամենայնիւ կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ընդունելու նպատակն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Տանոր.—Գալաթայ կամրջի մատանեպուն ՋՐԻՆԼԻՆԻ !! 197

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՈՒՆԳ ԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէյբա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորական գումարներ	Ապահովագրեալ գումարներ
332 միլիոն ֆրանկ	114 միլիոն ֆրանկ	461,ս3.,390 ֆրանկ

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և անմրցելի դիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահաբաժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսական թոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Բէրա, Թիւնէլի հրապարակը։ Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. կայս. Պանքայի

747 18—52 Ցնորհն Արեւելքի համար Լ. ՊՕՆՏԻ

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ԴՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԴԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և գրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մը ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկայի արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահաբեր մըն է։

Դիմել տալ

ՀԱՅԻ և ՍԻՆԷՐ

Joly et Seager

Գէրմանէզիի խան, Թիւ 6, 7, 8, Գալաթա Գիւղ, Գալաթա Գիւղ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատեով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուականը

(30 տէֆտէր 1310)

Գործակալ, Զալաթիոյ մէջ Գ. Ալպէր Սիմքնս

Ֆոքէրան խան, Վոյվոտա փողոց Թիւ 67

ԱԿԱ ՀՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կենդրոնատեղին է Ամ ՍԼԻՍ ԵՏԷՆ խան, Գալաթա Գիւղ Զալաթիա

Գործակալ, Գալաթոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի Համի հանրուռնք փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Գալաթոյ կողմը Գ. Ի. Զասօխ Մաքրուհճիլար, Զաքրիա խան, Թիւ 21 194

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԷՍԿԱՅԻ ԿԱՐԴԻ ՅԱՅՏՆԵԱԼԻՔ

Ընդ. Հրլի, Գ. Գալաթոյ և Օրթաքոյ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Անկոնա	1069	Գոմ	1497	Գոզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Պարիզ	3607	Գենուա	2906	Գրատս	1695	Մարսէյ	2378	Սարֆա	1113
Անտէրլ	1541	Գրաս	395	Ֆոլիգնօ	775	Մարգէլլա	2709	Ֆիրնզ	1735
Աֆիոնգէ	2377	Գրենոբլ	4211	Համբուրգ	1551	Միլանօ	3557	Սիլիգրի	1190
Գասանիս	1322	Գոթենբուրգ	937	Հիմնաս	2720	Միլս	1057	Պէրլին	1300
Գարանտան	1364	Տանցիգ	2383	Հոլոսոֆ	3800	Մանչէսթէրլս	1735	Բրուսա	1322
Գանոա	1076	Դարբոս	1713	Հանմպուրգ	595	Բուլիլլա	2419	Բ. Ամերիկա	1548
Գրիլնէ	241	Դիեպպէ	504	Իսթոս	2554	Նէպոլ	1052	Բոգոտա	3837
Գրիմսբի	4421	Իսթոս	2484	Իտանօ	3540	Օսթէ	4100	Բոլէնս	1476
Գէնէվա	1671	Իսթոբոռնս	1520	Հիլնս	1060	Օնոմաքս	4036	Բոստոն	487
Գոթարտ	1237	Իրոնս	1841	Գիլտս	1052	Օրլեանս	1525	Բուենոս	2429
Գոմէզ	1244	Գիտս	954	Գոլոնիա	2307	Բալէրմօ	1637	Վանս	1914
Գոզօ	1094	Գիլլանա	1376	Գոպենհագեն	1700	Բոլս	519	Վալս	1243
Զիրիկ	2729	Գրանիկոս	849	Լէս	1052	Ռիոտէ	2239	Վալպարայզօ	2396
Գիսէրս	1584	Գրանիլոս	4582	Լէյբանս	2273	Ռինոլոս	1663	Եէս	1259
Գլոս	2397	Գալլիէ	3080	Լիմոգնս	1642	Ռօլլս	1613	Զէս	1309
Գոլոցաս	4235	Գիլանս	1343	Լոքէնս	3191	Ռոմէս	1789		

Իսկոյն չոգենաւը, նաւապետ Հէյլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։

Հարաբիս չոգենաւը, նաւապետ Ֆրոֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս կը սպասուի Ղրիմիոր Ցին։

Դիմել տալ գործակալ Ե. ՀԻԼՏ ԵՆՑ ԲՐՔՕ

Թիւ 22—24. Գիւլիւք Մէյտէր խան, Զալաթիա 177

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԾՈՎԱՆԱՒԱԳԻՐ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ծարիքատան երթեւեկութիւնք

9 22 Հոկտ. տարի կէս մինչեւ Սեւծովի։

10 23 Դրմեր, Թիրէ, Էնկոնա՝ Գենուա մինչեւ Ֆրանսայի Ֆրանսայի Ֆրանս-Մարս, Ֆանս, Գենուա, Գենուա եւ Գրաս)։

11/24 Հոկտ. տարի մինչեւ Սեւծովի։

11 24 Նիկոլայ, Թիրէ, Էնգոն, Գենուա, Նիքոսոն, Գրատիսն, Թիրէ եւ Գենուա տարի տարի մինչեւ Սեւծովի։

Լ.ս. 12 25 Հոկտ. տարի մինչեւ Սեւծովի։

ՇՈՒՏԵՆԱՒԱԳԻՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԷՅԻ ԵՒ ՀԱՅՖԱՅԻ

Ն. ՊԱՊԷՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒՈՒԱԾ ՇՈՒՏԵՆԱՒԱԳԻՐ

Հոկտ. 28ին Սիրիոսի, Անատ. եղբարքն։

ՄԱՆՆՈՒՈՒԱԾ

Հոկտ. 22ին Անգադոլի, ուղ. Մարսիլիա։

» 29ին Սիրիոսի, ուղ. Մարսիլիա։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։

Եւրոպի կարգի 245 ֆրանք Ա. կարգ 175 ֆրանք։ Գերդեկութեան համար, գիտեն Գարանտանի Ոսկի Խան Գալաթա Գիւղ։ 516 Բ. ԲԱՐԴԻՆ

ՔԻՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒՏԵՆԱՒԱԳԻՐ

Ամէն տարի երթեւեկութիւն կ'ունենայ Ամերիկա։

Հեռաւոր գիծ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալիզերիա	18900	Սիլիսիա	5553
Սարդինիա	18900	Փանսիլվանիա	4341
Լուսիտանիա	18952	Վերլա	3229
Փամբանիա	13950	Բաւարիա	2945
Սուլիմանիա	5345	Թիրիա	2934
Ուսանիա	5128	Սիբերիա	2933
Լիվերպուլ	3130	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7393	Էլբրուս	3131
Ալբանիա	7289	Էնգլանդ	1817

Շերպուրի չոգենաւը, նաւապետ Քէրպլինս, ընդհանուր վաճառքով Լիվերպուլէն հոս կը հասնի ամսոյս 29ին։

Դիմել տալ

ՀԱՅԻ և ՍԻՆԷՐ

Joly et Seager

Գէրմանէզիի խան, Թիւ 6, 7, 8, Գալաթա Գիւղ, Գալաթա Գիւղ

ՅՐԵՏ. ԼԻՍԼԷՅՍ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՒՏԵՆԱՒԱԳԻՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ և Ալեքսանդրիա Գլխաւոր Գրասենեակ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Վիրգինիա	10500	Գլասգոյ	3504
Բուլոնիա	10500	Գլասգոյ	3504
Փէնսիլվանիա	10500	Բրիտանիա	3000
Լանքաշիրիա	9000	Էլեկտրիկ	2500
Նիրատէրիա	9000	Ատլանտիկ	2500
Գոլոմբիա	8000	Էմբրիկ	2500
Լոքրիան	8000	Անատոլիան	2500
Գասպոնիան	8000	Էլատրիկ	2500
Գիրգինիան	8000	Լէտոնիան	2000
Գալիլիան	3700	Մինեա	900
Վալենիան	3700	Գրանդ	800
Գլասգոյան	3700	Լիսան	800
Գանան	3500		

Ապրանքի տեղեկութիւն կը խնդրուի իրենց տարանքի այլուր փոխադրելու համար Զալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրամանագրի դրել չանցնելու ժամանակէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել տալ

ԷՍԿԱՐ ԼԷՅՍՈՆԷՆ

Զալաթիա, քաղաքային գրասենեակ

609 Հին տեղը մաքսատան

ՄՈՍ

ՍՊԱՍՈՒՈՒԱԾ ՇՈՒՏԵՆԱՒԱԳԻՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ, Նիւյորք, Միջերկրական և Մեծ Արեւելք Գծերու Գրասենեակ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Գամբէթ	3000	Թիրա	2500
Գնոսոս	3000	Նէրոնիա	2400
Գրէյսիան	3000	Սաուրիա	2250
Գիլանդրան	3000	Բէրա	2250
Բարբարոս	3000	Գիլիրա	2000
Գանդիա	3000	Գարանտիա	1500
Գանդիա	3000	Գրանդ	1500

Գիրեր տալ Ֆ. Վ. ՎԻՐՕԼ և ԸՆԿ

Բէյքոս խան

ՀԱՅԻ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

194 Գ. Հէյլ Սարդիլ Լիվերպուլ

Գրատարակիչ՝ ՋՈՒԼԻՈՍ ԵՄԻՆԵԱՆԻ